

Kurkijokelainen

Kurkijokelaisen, hiitolaisen ja karjalaisen hengen vaalija ja ajankohtaisten kysymysten selvittäjä

×

Nro 2 • Perjantaina 27. tammikuuta 2012

63. VUOSIKERTA

Irtonumero 2 € (sis. alv 23 %)

Elisenvaarassa sijainneen Mylenin tilan peltoja ja raitteja rajasivat pitkät riukuaidat. Kuva: Kurkijokimuseon kuva-arkisto

Riukuaidat rajasivat teitä, peltoja ja tiloja

Riukuaita kuului kurkijokelaiseen maisemaan vajaat 100 vuotta. 1800-luvun puolivälin paikkeilla viljelijät velvoitettiin pitämään eläimet aidattujen laitumien sisäpuolella. Kuten tunnettua Kurkijoellakin laidunnettiin entisajan karjalaiseen tapaan lehmiä lehtomet-sätyyppisissä, hyvin ruohoa kasvavissa metsissä. Tällöin esimerkiksi kylän lehmät kul-kivat metsissä tilojen rajoista välittämättä.

Uuden lain tultua voimaan, oli laitumena käytettävät tilojen metsät aidattava. Ja milläpä muulla tavoin se olisi voitu tehdä kuin puisilla riukuaidoilla. Näin ilmestyivät riukuaidat maisemaan, kylien raittien vierille sekä metsien ja pelto-lohkojen väliin ja reunamille.

Käytännössä riukuaitojen aikakausi päättyi talvisotaan. Jo muutamana kesänä ennen sotaa kyläkuvaan alkoi ilmestyä piik-kilanka-aitoja, joilla korvattiin uusimista kaipaavia puuaitoja. Pääsääntöisesti riukuaidat

eivät eri maakunnissa paljoakaan eronneet toisistaan. Kurkijoella aidakset tehtiin pääsääntöisesti kuusesta tahi mikäli käytettävissä oli sopi-van koisia nuoria haapoja, niin niitäkin käytettiin. Haapapuun sanottiin olevan jopa kuustakin kestävämpää. ”Haapane aijas, närreine seiväs ja katajaine vihtas, ne kesteät isäl pojat”, sanottiin aikanaan.

Aidakset halkaistiin kirveel-lä nuorista puista, joiden tyven läpimitta oli 10-12 senttiä. Hal-kaiseminen tapahtui siten, että työssä oli kaksi miestä. Toinen lähti kulkemaan takaperin hal-kaistavan aidaksen tyvestä lat-vaan päin lyöden ensiksi tyven halki. Toinen mies tuli samaa jälkeä mutta etuperin lyöden kirveensä valmiiseen halkea-maan niin ettei halkio mennyt umpeen. Takaperin kulkeva löi taas eteen ja niin aidaksen halkaisu jatkui latvaan saakka.

Mikäli käytettävissä oli nuo-ria katajia, niin niistä tehtiin aidan seipäät. Yleisin seiväspuu oli kuusi, eli nuori, muutaman

Kartassa näkyy kotitilamme rajat kuten myös metsän ja pellon rajat. Aitaa tarvittiin paljon, lähes 2 kilometriä.

sentin tyvestään paksu näre, Vitsakset tehtiin katajasta, jos oli käytettävissä, mutta enim-

mäksen näreestä. Joko sopi-van kokoisista nuorista taimista tai nuorien näreiden oksista. Vitsakset halkaistiin ja liotet-tiin vedessä pari päivää. Mikäli aikaa ei ollut liottamiseen, niin vitsaksia voitiin notkistaa nuo-tion loimussa.

Aidan teko vaati taitoa

Uutta aitaa tehtäessä seipäitä lyötiin pareittain vähän vajaan metrin päähän toisistaan. Vä-liin sidottiin vitsakset, jotka pitivät seipäät yhdessä ja ai-dakset halutulla korkeudella. Aidaksia laitettiin päällekkäin 6- 7 riippuen siitä miten kor-keaa ja tiheää aitaa haluttiin. Alkuun laitettiin lyhyempiä aidaksia niin, että saatiin aidan

Uudempaa aitaa Ko-kemäellä tonttimme rajalla. Mit-takeppeinä lapsenlap-semme Mii-ka ja Minka.

Jatkuu sivulla 6

Tässä lehdessä

Kurkijokelaisia löytyy ympäri maailman. Viime vuonna saimme lukea kurkijokelaisista, jotka asuvat Thaimaassa tai USA:ssa.

Nyt matkaamme naapurimaa Ruotsiin.

Otto Ahokas muutti 1960-luvulla Ruot-siin työn perässä ja jäi sinne. Taiteellinen pariskunta viettää toimitelaita eläkepäiviä ta- lossaan, jossa näkyy kummankin kädenjälki sekä sisätiloissa että pihamaalla. Monipuo-listen kädentaitajien elämästä

voitte lukea sivulta 6

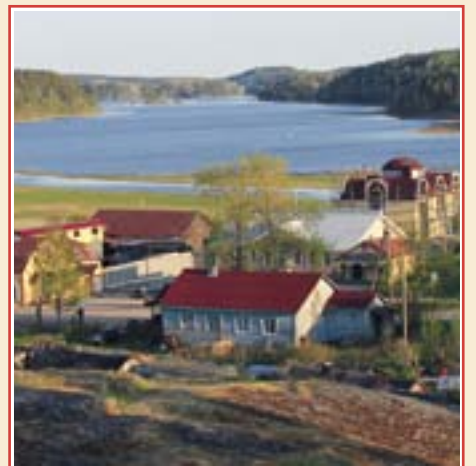
Raimo Hannukaisen kokoamana 3-osainen sarja kertoo

Hiitolan alueesta jatkosodan hyökkäysvaiheissa.

Mielenkiintoista on, että JR 15, joka taisteli Hiitolan alueella oli koottu Satakunnasta niiltä seuduilta, jonne hiitolaiset myöhemmin sijoitettiin evakkoina.

Hiitolan taisteluista sivuilla

10-11

Nyt on aika ilmoittautua matkoille Kurkijoelle! Katso ilmoitus takasivulta

Toimitus on avoinna tiistaisin ja torstaisin klo 9-14.

Seuraavat lehdet ilmestyvät 10.2., 24.2. ja 9.3.

Kesä on kaukana vai onko?

Pakkanen paukkuu seinissä. Lumi narskuu kenkien alla. Kesä tuntuu olevan vielä kaukana.

Kesäsuunnitelmat ovat monella mielessä. Miten viettää kesäloma? Kuuluuko kesään matkoja vai oleilua mökillä tai kotona.

Viime viikonloppuna Helsingissä oli Matkamesut, jotka kokosivat tuhansia ja tuhansia kotimaan ja ulkomaan matkailusta kiinnostuneita. Matkoilta etsitään elämyksiä, uusia kokemuksia, paikkoja, maisemia, ruokaa... Elämyksiä löytyy läheltä ja kaukaa. Lapsenlapselleni on elämys tutkia kesällä tontin toisella laidalla olevaa suurta muurahaispesää. Viime kesänä tapasin henkilön, jolle elämys oli löytää ja nähdä ensimmäisen kerran sukunsa kotipaikka Kurkijoella.

Tällaisia elämyksiä on tarjolla tänäkin vuonna. Kolme erilaista matkaa Kurkijoelle!

Toukokuun matkalla perehdytään asiantuntija evl evp. Aimo Kiukkaan johdolla sotahistoriaan matkan varrella ja miten jatkosota näkyi Kurkijoel-

la. Toukokuu on oivaa matkailuaikaa niille, jotka haluavat etsiä kotipaikkojaan, koska aluskasvillisuus on vielä matalaa ja luonnossa liikkuminen helppoa.

Kesäkuussa yövyimme yhden yön Valamossa ja tutustumme tarkoin tähän suureen luostariyh-teisöön ennen kuin seuraavana päivänä jatkamme Kurkijoelle.

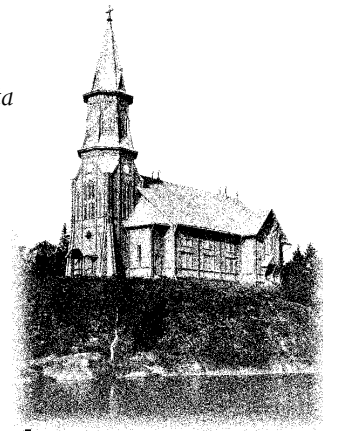
Elokuussa on perinteinen Kurkijoen matka, johon on varattu paljon aikaa tutustua Kurkijokeen.

Jokainen matka sisältää kiertoajelun Kurkijoella.

Vaikka pakkanen pistelee poskia ja lumikiteet loistavat timanteina hangelle, niin nyt on aika tehdä kesäpäätöksiä.

Tervetuloa etsimään elämyksiä matkoilta!

Helena Sulavuori

Mitä ihminen avukseen huutaa, sen hän avukseen saa

Rippikoulun opettajaa harmitti nuorien kiroilu. Sielunvihollisen monet eri nimet kaikuivat leirikeskuksen käytävillä tiheään. Kuunneltuaan sanailua muutaman päivän, opettaja kimpaantui. ”Mitä ihminen avukseen huutaa, sen hän avukseen saa!”

Rippikoululaisille tämä jäi mieleen. Onko kiroileminen muka avun pyytämistä? Kukapa nyt haluaisi Paholaisen tulevan ja puuttuvan asiaan!

Hädän hetkellä haen ja etsin apua. Tämä on vaistonvarais-ta toimintaa. Jos olen hukkumisvaarassa, huudan apua. Jos näen lumen tippuvan katolta, suojaan automaattisesti päästäni. Suuressa hädässä vetoan korkeampiin voimiin. ”Jumala, jos olet niin auta nyt!”

Olen itse ollut rippikoulussa, jossa meille annettiin Jumalan puhelinnumero. Se on 5015, eli yksi jae Psalmien kirjasta. ”Huuda minua avuksi hädän päivänä! Minä pelastan sinut ja sinä kunnioitat minua.” En ole hädässä tyhjän päällä. Olen Jumalan kämmenellä.

Matti Peiponen

Pastori Matti Peiponen on tohtorikoulutettava Helsingin yliopiston teologisessa tiedekunnassa.

Kuolleita

Rakkaamme

Wiljo Eelis SOIMETSÄ

* 31.3.1925 Kurkijoki
† 29.12.2011 Vammalan aluesairaala

Vaikka kädestä nyt irrotamme, muistot säilömmme sydämiin.

Ikävöiden
Kerttu
Sari ja Janne
Taina
Maikku, Erkkä ja Emmi
Anne ja Timo
Juha
Outi perheineen
Ahti
perheineen
Siskot ja veli perheineen
Sukulaiset ja tuttavat

Enkeli ohitse papan kulki,
hiljaa papalta silmät sulki.
Emmi

Siunattu läheisten läsnä ollessa. Lämmin kiittoa osanotosta.
Kiitos myös kaikille Wiljoa hoitaneille.

Rakkaamme

Lyyli TIRRI

o.s. Hartikka

* 26.8.1910 Kurkijoella
† 18.1.2012 Loimaalla

Kaivaten

Eeva ja Mauno
Riitta
Jukka perheineen
Petri
Janne ja Mialeena perheineen
Mikko
Heikki
Pirkko, Markku ja Erkki
perheineen
Muut sukulaiset ja ystävät

Herra on minun paimeneni
ei minulta mitään puutu.

Ystävällisenä kutsuna ilmoitamme, että rakkaamme siunataan Karinaisten kirkossa lauantaina 4.2.2012 klo 13, minkä jälkeen muistotilaisuus Karinaisten seurakuntakodissa.

Haapasen Hautaustoimisto

TÄYDELLINEN HAUTAUSPALVELU

Puh. 762 2700 ja 762 2857

Heimolinnankatu 16, 32200 Loimaa

Liikeajan jälkeen Reunanen puh. 762 2700
Matkap. 0500 531 814, 050 561 0547

*Muista surussa
Kurkijoki-
adressilla
hinta 8 €
saatavissa toimituksesta*

Muistettavaa

Valokuvatalkoot Kurkijoki-museolla keskiviikkona 1.2. klo 10-16. Tervetuloa mukaan vanhojen valokuvien pariin.

Tiedätkö, että voit muistettavaa-palstalla ilmoittaa ilmaiseksi tulevista tapahtumista. Palsta on avoin kaikille kurkijokelaisille ja hiitolaisille yhdistyksille, sukuseuroille ja tapahtuman järjestäjille.

Murteella

Tänään alkaa monijaksoinen murrekysymysten sarja. Miten osaat hiitolassa ja Kurkijoella puhutun murteen? Mitä tarkoittavat seuraavat sanat? Tietosi voit tarkistaa takasivulta.

1. Syvämysty
2. Sopottaa
3. Ramppi
4. Selvä
5. Puistaa
6. Järetö
7. Paaruta
8. Nieklijäine
9. Pylsytä
10. Temmi

Kustantaja ja julkaisija: KURKIJOKI-SÄÄTIÖ
www.kurkijoki.fi

Toimitusneuvosto: Jaakko Taitonen (pj.), Raija Laaksonen, Marjaliisa Laine, Lauri Pölkki, Antti Sahla ja Marja Leena Virtanen
Päätoimittaja: Helena Sulavuori
ja toimittajina kaikki Kurkijokelaisen ystävät

Toimitus: Koulukuja 7, 32200 Loimaa, puh. 050-521 3336
toimitus@kurkijoki.fi, kurkijokelainen1@gmail.com

Avoinna: Tiistaisin ja torstaisin klo 9–14

Lakon tai muun ylivoimaisen esteen takia ilmestymättä jääneistä numeroista ei suoriteta korvausta. Toimitus pidättää oikeuden muokata ja lyhentää lähetettyjä aineistoja. Lehden vastuu ilmoituksen poisjäämisestä tai julkaisemisesta sattuneesta virheestä rajoittuu enimmäkseen ilmoituksesta maksetun hinnan palauttamiseen.

ILMOITUSHINNAT:

4-väri 80 senttiä/mm + alv 23 %
Mustavalk. 60 senttiä/mm + alv 23 %

Säännöllisistä ja jatkuvista ilmoituksista huomattava alennus. Väri-ilmoitukset sopimuksen mukaan. Puhelimitse annettuihin ilmoituksiin sattuneista virheistä lehti ei vastaa. Ilmoitusaineistojen jättöaika: keskiviikko klo 12 mennessä.

Lehti ilmestyy pääasiassa joka toinen perjantai. Painosmäärä 2000 kpl.

TILAUSHINNAT:

vuosi..... 44 euroa
6 kk..... 25 euroa
Pohjoismaat 49 euroa
Muualle 57 euroa
Tilinumero:
SI 12523900 40000897

Y-tunnus 0204020-9
Sivunvalmistus:
Etusivupaja, Loimaa
Paino: Satakunnan
Painotuote Oy, Kokemäki
ISSN 0782-5668

Meille kaikille niin rakas

Terttu Kaarina AALTONEN

o.s. Hartikka

* 5.11.1930 Kurkijoen Aromäessä
† 14.12.2011 Lappeenrannassa

Kädet ahkerat paljon uurastaneet,
lepoon hiljaiseen ovat vaipuneet.
Sinä ansaitset kiitoksen kauneimman,
ikilevon pyhän ja rauhaisan.

Kiittäen ja kaivaten
Sakari
Tuovi, Olavi, Anttu ja Pekko
Risto

Salme
Sirkka-Liisa perheineen
Lassi
Muut omaiset ja ystävät

Siunaus toimitettu 7.1.2012 läheisten ja ystävien läsnäollessa. Lämmin kiitos osanotosta ja muistamisesta.

27.1. Herra katsoo pyhästä korkeudestaan, tähyää taivaasta maan päälle. Hän kuulee vankien vaikkauksen, hän vapauttaa kuoleman omat. Ps. 102:20-21

28.1. Niin kuin Kristuksen kärsimykset ovat tulleet runsaina meidän osaksemme, samoin on Kristus tuonut meille runsaasti lohdutusta. 2 Kor. 1:5

29.1. Opetuslapset näkivät Jeesuksen kävelevän järven aalloilla ja lähestyvän venettä. He pelästivät. Mutta Jeesus sanoi: "Minä tässä olen, älkää pelätkö." Joh. 6:16-21 Virsi 594:2 Kun meren aallot kuohuvat ja syvyys tahtoo niellä, kun omat voimat loppuvat vaarallisella tiellä, niin muistakaa Jeesusta, hän käden meren kuohuissa ojensi Pietarille.

30.1. Tulkaa ja katsokaa Jumalan töitä. Hän on tehnyt meille suuria tekoja. Ps. 66:5

31.1. Hädässään he huusivat avuksi Herraa, ja Herra auttoi heidät ahdingosta. Ps. 107:28

1.2. Uskonsa tähden Mooses lähti Egyptistä kuninkaan vihaa pelkäämättä ja pysyi lujana, kuten pysyy se joka ikään kuin näkee Näkymättömän. Hepr. 11:27

2.2. Mahtava on meren aallokko, mahtavampi vaahtopäinen myrsky, mahtavin on korkeuden Herra! Ps. 93:4

3.2. Kiittäkää Herraa! Hän on hyvä, iäti kestävä hänen armonsa. Näin sanokoot ne, jotka Herra on pelastanut, jotka hän on tuonut ahdingosta vapautteen. Ps. 107:1-2

4.2. Koska Mooses uskoi, hän aikuiseksi vartuttuaan kieltäytyi esiintymästä faraon tyttären poikana. Hän mieluummin jakoi Jumalan kansan kärsimykset kuin hankki synnistä ohimenevää nautintoa. Hepr. 11:24-25

5.2. Jeesus sanoi: "Vielä hetken aikaa valo on teidän keskellänne. Kulkekaa niin kauan kuin teillä on valo, ettei pimeys saisi teitä valtaansa. Joka kulkee pimeässä, ei tiedä, minne on menossa." Joh. 12:35 Virsi 543:1 Valkeus iankaikkinen, valaise sydämeni. Pois pyyhi velka syntien ja laiminlyöntieni. Suo ilo, voima, ymmärrys, sinulle olkoon ylistys armosi suuren tähden.

6.2. Minä luotan sinun armoosi, saan iloa sinun avustasi. Ps. 13:6

7.2. Herra ei katso kuten ihminen. Ihminen katsoo ulkokuorta, mutta Herra näkee sydämeen. 1 Sam. 16:7

8.2. Näin Jumala osoitti, että hänen suunnitelmansa perustui hänen omaan valintaansa, ei ihmisen tekoihin vaan kutsujan tahtoon. Room. 9:11-12

9.2. Kuinka suuri onkaan sinun hyvytesi! Se on ehtymätön aarre niille, jotka sinua pelkäävät. Kaikkien nähden sinä annat apusi niille, jotka turvautuvat sinuun. Ps. 31:20

Onnittelut

Niko Rautiainen

on valmistunut kauppatieteiden kandidaatiksi Turun Yliopistosta 7.12.2011. Hänen lopputyönsä aihe oli: Sisäinen ja ulkoinen tuotteistaminen asiantuntijapalveluissa. Niko Rautiaisen pappa on Kurkijoella Saviin kylässä syntynyt Raimo Savolainen.

Valokuvataalkoot
Kurkijoki-museolla ke 1.2. klo 10-16.
Tervetuloa kaikki!

Kyläkeskiviikot Suomen maatalousmuseossa

Suomen maatalousmuseo Sarka aloittaa kyläkeskiviikkojen sarjan. Maatalousmuseolla tutustutaan Loimaan kylien historiaan kerran kuussa keskiviikkoisin klo 19. Kyläkeskiviikoissa käydään Loimaata läpi kylä kerrallaan. Tilaisuudessa kuvaillaan kunkin kylän tilannetta yleensä 1700-luvun lopulta lähtien. Tuolloin Loimaalla suoritettiin isoja, joka hajotti vanhat ryhmäkylät ja yhdisti talojen pellot yhteen tai muutamaa harvaan lohkoon. Oikeastaan vasta isojaossa syntyi Suomeen yksityinen maanomistus, sillä aikaisemmin kylän vainio oli kylän yhteinen ja sitä viljeltiin sarka- tai lohkojaon avulla. Samaten metsäalueet

olivat yhteisiä ja vasta isonjaon jälkeen syntyi yksityinen metsänomistus. Kyläkeskiviikoihin ovat kaikki halukkaat tervetulleita riippumatta henkilön nykyisestä tai edes entisestä asuinpaikasta. Tilaisuudessa on mahdollista käydä myös keskustelua kylän historiaa, kysellä asioista ja muistella menneitä. **Kevään 2012 Kyläkeskiviikot:** 18.1. Puujalkala (Teppo Vihola) 15.2. Haara ja Onkijoki (Elsa Hietala) 14.3. Kuninkainen (Kirsi Laine) 18.4. Raikkola (Teppo Vihola) Kesätaun jälkeen Kyläkeskiviikot jatkuvat jälleen elokuussa.

60 VUOTTA SITTEN... Eri tavalla

Kaksi E:n ja R:n kylien isäntää odottelivat keväällä –42 sisään pääsyä kansanhuollon toimistoon Kurkijoen kunnantalon eteisessä. Siinä istuessa aloittaa R:n isäntä keskustelun: "Mitenkähän ruvennevat korvaamaan, kun meillä jäi –39 katto vähän vuotavaksi ja suuresta kamarista tapetit vähän pilaantuivat, samoin kuin tunkin pahvit." – "Meillä päin ei ole tuontapaisia huolia", vastasi E:lainen isäntämies. "Eilen kokosimme kaikki kekäleet ja saimme hevoskuorman kartanon pohjalta. Lisäksi jäi vanha riihi, johon ajoimme huone- ja muut kalut tultuamme. Muutenkin ovat asiat aika mukavasti kun kuudelle naapurukselle ei jäänyt muuta kuin kolma saunaa, joista yhdessä voimme ensi lauantaina jo kylpeä." Keskustelu katkesi.

Myöhäistä
Jukka viittaa vimmatusti opettajan selittäessä uutta läksyä. Kun opettaja on saanut selityksen loppuun hän kysyy:
- Mitä asiaa Jukalla on?
- Ei enää mitään. Se on jo housuissa.

Tapahtui Kannaksella
Oppilas kantelee Länsi-Suomesta kotoisin olevalle opettajalleen:
- Tuo Matti löi minnuu kulakal...
Opettaja: (ankarasti)
- Huomenna ei kenelläkään saa olla koulussa kulakkaa mukanaan!
Oppilaat: Hi hi hi...
(Kulakka on nyrkki)

Kurkijokelainen N:o 4 – 1952, tammikuun 26. p:nä

Kurkijokelaisissa ja hiitolaisissa tapahtumissa kädentaidot ovat olleet voimakkaasti esillä. Kuvassa Elvi Miikkulaisen tekemiä etupistikirjontaitoja.

Karjalaiset kädentaidot ovat vuoden 2012 teemana

Karjalan liiton vuoden 2012 teemana ovat karjalaiset kädentaidot. Käsityöperinne on nousussa. Karjalaisilla on omia tunnettuja käsityöteknikoita. Karjalainen käsityöperinne on nousussa. Karjalaisilla on ollut omia tunnettuja käsityöteknikoita ja omaa käsityökulttuuria. Karjalaisia tekstiilitöitä edustavat käspaikat, kirjonnat, punapointit, kinnasneulakniikka, nauhat, kansallispuvut ja kansanpuvut. Karjalaista käsityöpe-

rinnettä ovat myös rakentaminen, puutyöt, tuohityöt, vuoleminen, verkkokudonta, vastan teko, nahkatyöt, korujen valmistaminen, virpovitsojen tekeminen, soitinten rakentaminen. Karjalan Liitto sekä karjalaisseurojen piirit ja liiton jäsenyhteisöt eri puolilla maata järjestävät kädentaitoihin liittyviä kursseja. Muotoilu ammentaa perinteistä ja kädentaidoista on Lahdessa kesäkuussa vietettävien Karjalaisen kesäjuhlien teemana.

Karjalaiset Kesäjuhlat Lahdessa 15.-17.6.2012

Karjalan Liiton 64. Karjalaisia kesäjuhlia vietetään 15.-17.6.2012 Lahdessa. Järjestävästuossa on Karjalaisseurojen Lahden piiri. Juhlien päätapahtumapaikka on Lahden jäähalli - Isku Areena urheilukeskuksen kainalossa. Hyppyrimäet

toimivat hyvinä opasteina muualta tuleville, mäet näkyvät kauas. Myös useimmat oheistapahtumat löytyvät urheilukeskuksen lähetyviltä. Kadun toisella puolella, Koulutuskeskus Salpauksen tiloissa järjestetään seminaarit, käden-

taitoihin liittyvät työpajat ja piirakkakisat. Lapsille on omia tapahtumia ja työpajoja. Karjalainen tori on Isku Areenassa. Laulun rikkautta, kylvämättä kasvavaa, on luvassa ainakin kuorokavalkadissa, konserteissa sekä avajais- ja

päiväjuhlissa. Lauantai-iltaa voi viettää puolille öin klubi-illassa, juhlatansseissa ja useissa konserteissa. Hartaampaa ohjelmatarjontaa on Ristinkirkossa ja Pyhän Kolminaisuuden kirkossa, joissa ovat myös sunnuntain juhlaumalanpalvelukset. Ristinkirkko sijaitsee torin kupeessa, Pyhän Kolminaisuuden kirkko kivenheiton päässä Isku Areenasta. Jumalanpalvelusten jälkeen juhlaulkue järjestäytyy ja lähtee torilta urheilukeskukseen ja päiväjuhlaan. Lahden kesäjuhlien teema on kädentaidot, onhan Lahti muotoilukaupunki ja designpääkaupungin (WDC Helsinki 2012) yhteistyökumppani yhdessä Espoon, Kauniaisten ja Vantaan kanssa. Muotoilu ammentaa perinteestä; Lahdessa kättä lyövät vanhat taitajat ja muotoilun koulutus sekä osaaminen. Urheilun ystäville järjestetään kyykkäkisa Hollolassa ja Karjalan maraton Artjärvellä. Majoitusmahdollisuuksia kannattaa Lahden hotellien lisäksi etsiä sivuilta www.lahdenseutu.net. **Vaikka Lahden hyppyrimäet ovat vielä lumisia, niin kesää ja matkaa Lahteen hyppyrimäkien lähetyvillä pidettäville Karjalaisille Kesäjuhille on jo aika suunnitella. Kuva: lahti/www.kuvahotelli.com**

Katselimme vanhoja valokuvia

Kurkijokelaisen numerossa 22-2011 oli mainio valokuva uimakoululaisista Lopotin laivalaiturilla. Helliikki Mattlar huomasi, että sama kuva on hänen äitinsä Saimi Hukkasen, os. Sorri, valokuvien joukossa. Kuva on lähetetty hänelle syyskuussa 1919 postikorttina Jaakkimaan ja lähettäjä on nimeltään Sirkka. ”Tässä lähetän tämän neekeritytön ja –poika parven Sinua tervehtimään. Eikös vaan reilua väkeä!”

Kortin reunan on kirjoitettu terveiset myös Liljalta. Helliikki muistaa, että hänen äitinsä oli joskus puhunut oppilaastaan Lilja Kilpisestä, jonka kanssa hän oli ystävästynyt Kurkijoella

ollessaan.

Saimi Sorri oli Kurkijoen yksityisen oppikoulun opettaja vuosina 1914 – 1919. Hänen lisäkseen oli ollut tuntiopettajia. Saimi Hukkanen oli maininnut ainakin nimet neiti Tikka ja Anna Koura, joista jälkimmäinen oli tiettävästi jatkanut koulun pitoa Kurkijoella vielä seuraavana lukuvuonna 1919-1920 Saimi Sorrin siirryttyä Jaakkimaan.

Kuvien joukossa on myös kesäkuussa 1919 otettu kuva kansakoulun opettaja Kilpisen tyttäristä, joista Lilja on vanhin, sekä valokuva ryhmästä lapsia ja aikuisia Maamiesopiston laboratorio-rakennuksen verannalla. Alkuperäinen

kuva on hämärä ja siitä on vaikea tunnistaa ihmisiä, mutta Tapio Nikkari onnistui terävöittämään kuvaa ja kasvot tulivat näkyviin.

Lapsia on kuvassa kaikkiaan 20. He ovat varmaankin tuon yksityisen oppikoulun oppilaita. Portaalla istuu Lilja Kilpinen. Takana oikealla toinen reunasta on Saimi Sorri. Hänen lisäkseen kuvassa on neljä muuta aikuista naista.

Tunteeko kukaan kuvan henkilöitä?

Helliikki Mattlar kertoi ja **M. Laine** kirjoitti Kuvat ovat Helliikki Mattlarin kokoelmasta.

Opettaja Kilpisen tyttäret, joista vanhin on Lilja Kilpinen

Uimakoulukuvaa on käytetty sen ajan tavan mukaan postikorttina.

Maamiesopiston laboratorio-rakennuksen verannalla. Oikeassa reunassa takana toinen on Saimi Sorri/Hukkanen. Portaalla vasemmalla istuu Lilja Kilpinen. Tunnistatko muita?

Muistelen Karjalaa

Muistelen kotiseutua Karjalassa ja pihapiiriä tuttua siellä. Oli nurmen nukka niin pehmoinen missä lapsena paljain jaloin sain kirmata perhosten perään.

Yhä kaipaen joskus Karjalaa ja ojanpiennarten mansikkapaikkaa. Teki isä tuohesta tuokkosen, johon mansikat makeat poimin.

Vielä muistelen koulutietä, kun kevätpäivinä kotiin kuljin, siellä rentukat ojan varsilla kukki, niistä kimpuni äidille taitoin.

Muistan kesää ja lehmisavujen aikaa, oli lasten työtä lepänoksista vihtoja taikka, niillä karpäset lehmistä häätää – iltalypsyllä maito niin somasti sankoon soi.

Oli juhlaa juhannusaika ja koivuja rappusten luona. Oli metsässä kokko niin korkea, siellä valvoimme kaikki, oma perhe ja naapurin pappa ja mummi.

Yhä kaipaen joskus Karjalaa, missä kähköset kilvan kukkui, suvilintujen laulu lehdoissa soi ja pääskysyet ilmassa ilakoi. Sitä muistelen nyt, kun jo elämä iltaan ehti.

Ei unohdu mielestä viimeinen aamu, kylän talojen karja yhteen koottu me hiljaisina kävimme metsätielle, jäi taaksemme savupiippujen mustat rivit ja kodit joita enää ei ollut.

Sodan äänet ja savut saatteli meitä kun astuimme yhdessä evakon outoja teitä. Silloin mielessä ajatus askaroi, missä on koti outojen olla missä on määränpää, mistä ma oman paikkani löydän.

Nyt olen kaukana ajasta ankean päivän. Sieluni silmin voin katsella elämän lahjoja rikkautta sen. Sydän kiittää lahjasta kalleimmasta olen tallessa kotini kerran on taivaassa luona elämän Herran.

Aino Mård

Kurkijoki-pöytästandaari

Kurkijoki-pöytästandaari on näyttävä koriste-esine jokaiseen Kurkijoki-taustaiseen kotitalouteen.

Vielä muutamia jäljellä!

Hinta 35 €

Nouda tai tilaa Kurkijokelaisen toimituksesta:
Koulukuja 7, 32200 LOIMAA
Puh. 050-521 3336
toimitus@kurkijoki.fi

Karjalatalolla 14.1.2012 oltiin kadonneita nimiä etsimässä

Kahvin tuoksu toivotti Helsingin kurkijokelaiset tervetulleiksi vanhojen valokuvien tunnistuspäivään Karjalatalolla lauantaina 14.1.2011. Osallistujia oli paikalla parikymmentä. Joukkoon mahtui sekä Kurkijoen historian asiantuntijoita että uusia kiinnostuneita. Päivä oli osa Kurkijokimuseon Perinne eläväksi -hanketta.

Päivän keskipisteenä olivat Loimaan valokuvatalkoissa valitut sata tunnistamatonta valokuvaa, joista nähtiin yli kolme tuntia kestänyt diaesitys. Kuvat olivat pääasiassa henkilökuvia, mutta joukossa oli myös rakennuksia ja kotieläimiä.

Helpoiten tuttuja kasvoja löydettiin ryhmäkuvista, mutta muotokuvistakin tunnistettiin muutama. Eniten keskustelua herättivät kuvissa näkyneet paikat. Osa

tunnistettiin helposti, osaa pohdittiin joukolla. Hyvin ovat kurkijokelaisille mieleen jääneet mäet ja niemet, maantiet ja lampien rannat.

Miksi kuvien tunnistaminen on tärkeää?

Kurkijokimuseossa on paljon tunnistamattomia kuvia, mutta myös kuvia, joista vain osa henkilöistä on tunnistettu.

Kuvasta, josta tunnustetaan yksikin henkilö, voidaan paremmin tutkia esimerkiksi milloin ja missä kuva on otettu ja keitä kuvan muut henkilöt saattaisivat olla. Mitä enemmän kuvasta tiedetään, sen arvokkaampi se on museolle ja jälkipolville.

Lisäksi, kun sama henkilö saattaa olla useammassa kuvassa, jokainen tunnistus

auttaa saamaan tietoa uusista kuvista.

Tunnistustyö jatkuu

Niille, jotka eivät lauantaina päässeet paikalle, mutta joita kootut kuvat kiinnostaisivat, on hyviä uutisia. Esityksessä olleet kuvat voi lainata katsottavaksi joko kansiossa tai digitaalisena kopiona CD-R-levyllä. Molempia voi tiedustella Kurkijokimuseosta Niina Lehmusjärveltä (puh.

050 403 6050).

Mikäli tunnistatte kuvissa olevia paikkoja tai henkilöitä, kirjoittakaa tiedot selkeästi paperille ja lähettäkää museolle yhteystietojenne kanssa. Jokaisella kuvalla on oma tunnistenumeronsa, joka näkyy kansiossa kuvien vieressä tai kuvatiedoston nimessä. Muistakaa merkitä tietojen yhteydessä kunkin kuvan numero, jotta tiedetään, mihin kuvaan tiedot liittyvät. Kurkijokimuseon

postiosoite on Kurkijokimuseo, Koulukuja 7, 32200 Loimaa.

Suuret kiitokset kaikille mukana olleille ja varsinkin Helsingin Kurkijoki-Seuran aktiiveille, Maiju ja Marketta Salakarille emännöinnistä ja Riitta Sainiolle järjestelyavusta.

Terveisin

Niina Lehmusjärvi
Projektipäällikkö, Perinne eläväksi -hanke

Näistä kahdesta kuvasta huomattiin, että ne on otettu samassa paikassa. Mutta kuka tunnistaa paikan ja henkilöt? Kurkijokimuseon kokoelmat, kuvat nro 2820 ja 2822.

Mäenlaskua Haapavaarassa

Kurkijoen Elisenvaaraan ulottuvat Salpausselän itäisimmät jatkeet. Aikojen saatossa ne saivat nimekseen Haapavaara.

Muistan, että siellä Yrjöukkini metsissä kasvoi jykeviä haapoja vaaran rinteillä. Siinä ukkini päärakennuksen ja riihen välissä oli mitä mainioin laskettelurinne.

Väinö-enoni oli pannut tämän merkille ja samalla oivaltanut, että saahkareki eli kirkkoreki olisi paras väline minun vajaan kolmi-vuotiaan ja hänen n.15-vuotiaan yhteiseen lasketteluun! Hän oli toimen mies jo nuorena ja hauskuus käynnistyi viipymättä

Siitä on nyt aikaa jokseenkin tasan 73 vuotta. Lunta oli vaaran rinteessä reilut 30 senttiä, kun saahka-

reessä eno-Väinön nostamana istuin kyydissä valmiiksi riemuissani hänen vetäessään rekeä tallilta kohti vaaran harjan starttipaikkaa..

Istuin siellä arvovieraiden takapenkillä karhuntaljan päällä. kun eno-Väinö juosten työnsi saahkan vauhtiin ja hyppäsi itse kuskin paikalle! Riemusta hihkuimme molemmat, kun reki aika vauhtia viiletti alas Haapavaaran rinnettä ja pysähtyi vasta pitkän liuun jälkeen.

Laskettelu ei jäänyt yhteen eikä kahteen kertaan, vaan enoni osoitti kovan kuntonsa vetäen minua reen kyydissä lukuisia kertoja vaaran laelle. Laskettelu-urakoveni ja liuut kuten riemukas hauskuuskin pitenivät.

Talvi-illan hämärässä lo-

petimme, mutta vieläkin yli 70 vuoden kuluttua on nostettava hattua eno-Väinöni huippu-urheilijan kunnolle, jolla hän teki tämän talvisen ilon meille molemmille mahdolliseksi.

On syytä huomata, että minulle ylämäkikin oli rattoisaa herraskaista istumista karhuntaljalla enoni rehkiessä saahkan kiskonnassa kohti vaaran lakea!

Paavo S. Vepsä
Espoo

Elisenvaaran Kiskilässä valmistaudutaan laskettelemaan laskiaista. Kuva Kurkijokimuseon arkisto/Anna Liisa Kainulaisen kok.

Kurkijoen poika, puukko ja puu

On helppoa bongata Ahokkaiden Orsan keskustaajaman liepeillä sijaitseva asuinkiinteistö, kunhan vain etsii komeimmilla puuleikkauksilla varustettua taloa. Paikkakuntalaisten keskuudessa Otto Ahokas tunnetaan käsistään tekemänä miehenä, ja kun aviopuoliso Helinä Ahokkaan hyppysissä istuu sekä taide- että tavallisen maalarin pensseli, talon viimeistelty ulkoasu saakin monet ohikulkijat hidastamaan vauhtia. Myös kameroita poimitaan esille. Työtarjojasiakin on osavalle ja reipasliikkeiselle miehelle esitetty tämän tästäkin, vaikka kahdeksaskymmenen ikävuosi täyttyy ensi vuonna.

Olohuone kuin taidegalleria

Läpeensä korjattu omakotitalo on eräs Ahokkaiden eläkeläisprojekti. Pariskunnan viime vuodet työllistänyt toinen kohde on kivenheiton

päässä sijaitseva punamullalla sivelty, ”Kallen tuvaksi” kutsuttu hirsitalo, jonka he hankkivat takavuosina. Nyt sekin on peruskorjattu. Ahokkaiden olohuone kävisi taidegalleriasta. Seinille ryhmiteltyt laadukkaat taulut ovat sekä Helinä Ahokkaan että Ahokkaiden kuvataiteita piirtäen, maalaten ja digitaalisesti harrastavan pojan, Olavin, käsialaa.

Eräs Helinä Ahokkaan öljyväriä esittävä Otto Ahokkaan syntymäkodin pihapiiriä. Maalauksessa rakennusten ryhmitely ja muut yksityiskohdat on tehty Otto Ahokkaan muistikuvaan pohjautuen. Lapsuuskoti sijaitsi Karjalassa, Kurkijoen Ihojärven kylässä. Ympäristö, johon alun toiselle kymmenelle ehtinyt poika oli kasvanut kiinni, piirtyi viimeisen keran verkkokalvolle evakokuorman päältä. Hetki oli sen verran koskettava, ettei Otto Ahokas ainakaan toistaiseksi ole halunnut lähteä kotikontuja katsastelemaan,

Otto ja Helinä Ahokkaan nikkariniloa tulviva talo saa ohikulkijat hidastamaan vauhtia.

vaikka siihen nyt olisi mahdollisuus. Tiedossa on, että Ahokkaan maalaistalon rakennukset on siirretty pois, ja ainoastaan perustukset ovat jäljellä.

Kotimaisema oli sitä Laatokaan Karjalaa, jossa ”mäeltä näkyi toinen mäki”. Kylän pellot olivat ”mustan mullan maata” ja niistä elantonsa ottava kansa yrittävää ja edistysmielistä. Ihojärvi tunnettiin vakaiden ja harkitsevien talousmiesten kylänä.

-Kurkijoki oli maanviljelysperä, Suomen ensimmäinen maanviljelyskoulu ja ensimmäinen meijeri perustettiin pitäjään ja siellä on syntynyt sellaisia miehiä kuin Lauri Kristian Relander, Veikko Hakulinen ja Tauno Äikää, Otto Ahokas valottaa myös voipitjänä tunnetun Kurkijoen menneisyyttä.

*Otto Ahokkaan puukko on työstänyt Antti Puuhaaroja, haaraisia puita ja paljon muitakin.
-Näitä olen tehnyt läpi elämän.*

Isä edusti viimeistä kärry- ja rekiseppäsukupolvea

Kurkijokisen miesväen keskeinen toiminnan tila sijoitui tallin vaiheille. Hevonen ja sen oheisvarustus olivat myös tärkeä tulonlähde.

- Ne tekivät meillä kotona kiesejä ja kirkkorekiä. Siinä oli oma paja, ja ne raudtoittivat kaikki itse. Meillä tehtiin myös ajurinpiiskoja, niitä laulussakin mainittuja Kurkijoen piiskoja. Minun suku oli semmoista nikkarisukua. Hevosia meillä oli useampia. Oli kilpahevosia, ja ne olivat useimmiten orihevosia.

Otto Ahokkaan isä veljineen edusti viimeistä kärry- ja rekiseppäsukupolvea. Sen verran taitoja siirtyi pojallekin, että tämä pystyi täysin itsenäisesti, mutta isältä saatuja oppeja noudattaen valmistamaan työreen, kun perheen Alastarossa sijaitsevalla uudella maatilalla sellainen tarvittiin. Ikää hänellä oli tuolloin 18 vuotta. Kaiketi oli koulupoika seurattessaan kotona sukupolvi-

en kokemuksen jalostamaa puun- ja raudankäsittelyä omaksunut sen hyödyllisen tietoisuuden, että ”ihmiset näitä tekevät”. Tämä oppi osoittautui arvokkaaksi Ahokkaan ammattiuralla. Otto Ahokkaan kohdalla ammatillisen tekemisen kohteeksi oli hevospelien sijaan vaihtunut auto.

Ruotsissa työura urkeni putkimiehenä ja hitsarina.

- Tulin Tukholmaan vuoden 1969 loppiaisen jälkeisenä ensimmäisenä arkipäivänä. Kun laiva oli satamassa puoli kahdeksan, niin jo kymmeneltä aloitin työt. Minulla oli vähän tuttavuuksia täällä. Silloin täällä oli kova pula työvoimasta.

Tukholmalaisista tunnetut Ahokkaat hankkivat Orsan talon vapaa-ajan kiinteistöksi 90-luvun alussa. Sysäyksen kiinteistön hankkimiseen antoi paikkakunnalle asettunut poika. Talon ympärivuotisia asukkaita heistä tuli vuonna -96.

Otto Ahokkaan tekemiin tottuneet kädet työstävät mielellään puuta. Pihapiiriin asetetut tervalla sivutut lintu- ja eläinaiheet puuveistokset vetävät katseita puoleensa siinä missä talokin.

-Aloittelee siinä kuusi-vuotiaana, kun sain lainata isän terävää puukkoa. Männen kaarnasta tein kaikenlaisia eläimiä. Sitten löysin semmoisia puita, joissa oli haara. Niistä tein ”Antti Puuhaaroja”. Se Antti Puuhaara oli jatkokertomus josakin lehdessä. Sitten olen tehnyt näitä läpi elämän.

Otto Ahokkaan karjalaisen taustan tunteva näkisi mielellään fasadin ornamentteissa karjalaista vaikutusta. Ahokkaan mukaan karjalaiset esikuvat eivät ole ohjanneet kuviosahan kulkua. Jotain karjalaista talon ilmapiiressä voi kuitenkin aistia. Lieneekö sitä maanläheinen osaaminen yhdistettynä ajatuksen lentoon.

Julkaistu: Ruotsinsuomalainen nro 38/2011, 22.9.2011

Jatkoa sivulta 1

tekosuuntaan haluttu kaltevuus. Aidan valmistuessa jäi yleensä aina yhden seiväparin väliin päällimmäiseksi aidaksen tyvi.

Maalajista ja maastosta riippuen laitettiin vinoseipäitä tueksi määrätyn välein, vuoroin kummallekin puolelle. Näitä aitoja kertyi väkisinkin melko pitkälti tilaa kohti, riippuen tietenkin tilan koosta ja pelto- sekä metsälohkojen muodosta.

Olen kartoista katsonut ja laskeskellut, että Savojalla sijainneen syntymäkotini mailla oli aitoja lähes 2 kilometriä. Tilan muoto oli

sellainen, että kahdelta sivulta peltoja reunusti metsä, joka oli paikoitellen melko kapea kaista. Pellon reunat oli siis aidattava, mutta myös metsän reunat toiselta sivultakin, koska siellä oli ns. kangas, eli kauempana olevien kylien tilojen omistamat metsäkappaleet ja he eivät sinne aitoja tarvinneet.

Aidat oli tietenkin rakennettu jo edellisten sukupolvien aikaan, mutta ne vaativat jatkuvaa huolenpitoa. Joka kevät oli aidat tarkastettava ja tarvittavilta osin korjattava. Lähes joka kevät tehtiin myös uutta aittaa huonoksi käyneen tilalle. Näissä hommissa me veljeni Aarnen kanssa olimme mu-

kana muutamana keväänä ennen sotia. Hommiamme oli seipäiden kantaminen paikoilleen ja vitsaksien hautominen nuotiolla ja niiden kuljettaminen aidan tekijöille. Muistelen, että naapurimme Sikiön Pekka olisi joskus ollut apuna aidan teossa ja parina keväänä apuna oli isän palkkaama kesärenki nimeltään Urho.

Virkistin vanhoja taitoja joskus 1980 – luvun alkuvuosina. Asuessamme Kokemäellä tein tonttimme erälle rajalle vanhan mallin mukaisen riukuaidan.

Arvi Heinonen

Vanha riukuaita on uhmannut aikaa, sillä kuva on otettu keväällä 1992 kotitilamme maalta Savojalta.

Eilan kotitalo Hiitolassa. Kuva Eila Wägarin kotialbumi.

Evakot omassa maassaan

Yllä olevaan aiheeseen saivat seminaarilaiset tutustua Mustasaaren aikuisopiston, Wasa Teaterin ja Arbiksen järjestämässä seminaarissa. Seminaari pohjautui Lars Sundin romaaniin ”Erikin kirjaan” vapaasti sovittamaan käsikirjoitukseen ”Hemsång”, jonka oli Erik Norberg sovittanut ja Ulrika Bengts ohjannut. Seminaari valaisi monipuolisesti sitä aikaa, mikä esitetään näytelmässä.

Hemsång – kotilaulu

Hemsång on Wasa teaternissa esitettävä näytelmä, joka kertoo evakkojen tulosta kuvitteelliseen Siklaxin suomenruotsalaiseen kuntaan Pohjanmaalle rauhattomina vuosina 1943-45. Miten se vaikuttaa niin kylään kuin koko ympäröivään yhteiskuntaan ja kuinka evakot kokevat täysin uuden ja vieraan kielen ja kulttuurin. Mitä tapahtuu silloin, kun koko kylän arkipäivää vavisuttaa jokin uusi ja outo. Miten käy yhteiskunnan, miten käy perheen, voidaanko yhdistyä, tehdä yhdessä jotain? Rakennammeko jotain yhdessä vai istutammeko jotain uuteen maahan ja mitä siitä kasvaa. Kysymyksiä, jotka sisältyivät käsikirjoittajan ajatuksiin näytelmää kirjoittaessaan. Tällä hetkellä me tiedämme, mitä todellisuudessa tuosta kaikesta kasvoi tai syntyi ja mitä menetyksiä kukakin koki – joskin myös onnellista tapahtumaa, rakkautta, elinikäistä ystävyyttä jne.

Erik Norbergillä on tunne, että hän on löytänyt kultasuonen, sillä niin vähän hän on tiennyt ja ymmärtänyt evakkoudesta, sen aihe-

uttamista asioista, uudelleen sopeutumisesta ja varsinkin suomenruotsalaisella alueella. Hänen mielestään karjalaisten kohtaloista tulisi Pohjanmaalla tutkia ja kirjoittaa enemmän, kuten myös tehdä elokuvaa. Tutkiessaan Tukholman Kunninkaisessa kirjastossa materiaalia evakoista, hän ei paljoakaan löytänyt aiheesta.

Tärkein asia, mikä kirjoituksista oli heijastunut, oli kodin merkitys. Sodan ja muun uhatessa piti vahvistaa yhteiskuntaa ja viimeinen sekä tärkein oli kodin sekä perheen yhteyden vahvistaminen. Karjalaisten historia on niin erilainen kuin kirjoittajan oma historia, ettei hän kykene aina edes ymmärtämään sitä kaikkea, mitä karjalaiset ovat joutuneet kokemaan.

Hän jättää seminaarilaisille kysymyksen ja ajattelun aiheen asiasta. Kaikki puhuivat kodista, kotona olemisesta, kotoisuudesta -tarkoittaako se kotona Suomessa vai kotona itsessään. Voidaanko ansaita sillä, ettei ole kotia, ovatko ihmiset oppineet mitään evakoista/pakolaisista, kotinsa menettäneistä, heistä, jotka pakon edessä joutuvat kotinsa jättämään ja jostain uuden löytämään. Missä on koti; paikassa, ajassa, sielussa vai jossain muussa?

Tutkijan näkökulmasta

Åbo Akademin historioitsija, filosofian tohtori Henry Nygård kertoi tutkimuksen valossa mm. suhtautuivatko ruotsalaiskylät negatiivisesti ottamaan vastaan evakoita. Ruotsinkieliselle Pohjanmaalle sijoitettiin

yhteensä 21 000 henkilöä, joista 5 000 evakuoitiin Lapin läänistä. He tosin olivat sijoitettuna n. vuoden ajan paikkakunnille, jonka jälkeen palasivat takaisin. Evakoiden lisäksi tulivat myös heidän kotieläimensä, joille myös piti löytää niin sijoituspaikat kuin ruokakin.

Syksyllä 1944 sijoitettiin mm. 950 evakkoa Tiukan kuntaan, jolla itsellään oli 1100 asukasta eli asukaslu melkein kaksinkertaistui. Karjalaisten osuus ruotsalaispohjalaisissa kunnissa oli 30 prosentin luokkaa asukkaista.

Kieliongelmaa oli, mutta yleensä aina joku kyläläisistä osasi edes hivenen suomea. Aluksi kaikki luulivat ja virkamiehetkin antoivat ymmärtää, että sijoittaminen on väliaikaista. Kunhan kaikille saadaan paikka, missä voi olla. Kaikki asunnoiksi kelpaavat otettiin käyttöön – niin kylmätilat kuin muutkin. Odottaminen ja turhien lupauksien saaminen kiristivät välejä, pelko maiden luovuttamisesta, olihan yli puolet evakoista maanviljelijöitä ja monet muut asiat vaikuttivat negatiivisuuden syntyyn. Alueella tilat olivat kuitenkin niin pieniä, että valtion, kuntien, seurakuntien ja teollisuuden omistamat maat jaettiin ensin. Samoin käytiin keskustelua siitä, millaista maata luovutetaan.

Pohjanmaan suomenruotsalaisalueiden kyläkirjoissa on paljonkin dokumentoitu evakoista ja heidän tulemisestaan ja olemisestaan. Monilla on myös henkilökohtaisia kokemuksia evakoista sekä ”pöytälaatikoissa kertomuksia että tietoja”.

Tutkija jää edelleen pohdiskelemaan, mitä tapahtui myös niille, jotka sijoitettiin kaupunkeihin ja asutuskeskuksiin, sillä heistä ei ole paljoakaan tietoa. Henry Nygårdin mielestä olisi kiinnostavaa saada tietää heidän kohtalonsa.

Hiitolasta Helsingbyhyn

Eila Wägar os. Sipponen oli kaksivuotias, kun hänet evakuoitiin 1944 äitinsä kanssa Hiitolasta. Kiireellä, kuten niin monet muutkin Karjalasta. Evakkomatka oli pitkä, mikä viimein johti ruotsinkieliselle Pohjanmaalle, missä puhuttiin aivan vierasta kieltä.

Evakkomatkaan lähtivät äidin vanhemmat, äiti ja Eila. Hevoskärryissä olivat niin sika kuin piironkikin. Muita tavaroita tai vaatteita ei liiemmin mukaan saatu. Mukana oli vielä vasikka Muisto, jonka Eila oli saanut isän vanhemmilta ristiäislahjana, kuten ennen oli tapana. Matka jatkui Hiitolasta Parikkalaan kävellen ja sieltä junalla Kankaanpäähän.

Matkalla ei kohtelu ollut aina ollenkaan ystävällistä, sillä evakot eivät olleet puhuttaissa vaatteissa tai peseytyneenä matkustaessaan useita viikkoja härkävauussa ilman pesu tms. mahdollisuuksia, väsyneinä, kaiken itkun sekä epätietoisuuden vallitessa.

”Kankaanpäähän saavuttaessa saimme sijoituksen äidin edellisellä evakkotai-paleella olleeseen taloon, josta muistan vielä, kuinka ihanaa oli päästä sänkyyn lakanoiden väliin nukku-

maissa. Muistan sen vieläkin, vaikka en ollut kuin kaksivuotias, kertoo Eila.

Matka jatkui lopulliseen sijoituspaikkaan, Mustasaareen, Tolbyn kylään. Kukaan muu ei astunut junasta pois siellä. Isovanhemmat saapuivat sinne myöhemmin.

Meidät vastaanotettiin Helsingin Nygårdin tilalle, jossa oli ihan vieras maailma ja vieras kieli. Kielen oppiminen aiheutti äidille kovasti vaikeuksia, mutta lapselle se oli helppoa. Talon pojasta tuli aikoinaan minulle isäpuoli. Perheessä puhuttiin koko ajan kahta kieltä. Koulua kävin välillä suomenkielistä ja yhteiskoulun kävin ruotsinkielisenä. Mieheni oli suomenruotsalainen.

Dramaattisten tapahtumien vuoksi äitini ei halunnut puhua omaa murrettaan, vaan kirjakieltä. He muuttivat työn perään 60-luvulla Ruotsiin. Vasta vanhana hän puhui asioista ja kertoi, kuinka paljon hän oli joutunut kärsimään.

Itse olen halunnut säilyttää karjalaisen murteeni, sillä se on äidinkieleni ja Karjalassa ovat myös juureni. Myös piironki, jonka isoisä lastasi kärryille on yhä edelleen minulla. Olen myös käynyt Hiitolassa äitini kanssa v. 1991. Taloa ei enää ole, mutta omenapuu kasvaa yhä siellä.

Ajatustenvaihtoa

Alustusten jälkeen käytiin yleistä keskustelua. Erik Norberg kehui Suomen onnistumista evakuoinnissa ja hänen mielestään Suomen pitäisi jakaa tuonaikaisista tietotaitoan nykyisille sodassa oleville maille. Kuulijakunnasta tuli myös muistutus siitä, että olimme evakkoja omassa maassamme, olimme suomalaisia emme olleet ulkolaisia.

Kuulijakunta myös kuuli, kuinka vuosikymmeniä ovat ystävyyssuhteet säily-

neet. Dokumentoinnissa on ollut myös ongelmana, etteivät henkilöt ole halunneet muistella entisiä aikoja. Yhä edelleen muistot aiheuttavat monenlaisia tuntemuksia, joita on hyvinkin vaikea kohdata.

Draaman avulla on mm. oppilaitoksille ruotsinkielisellä Pohjanmaalla viety tietoutta evakkoudesta ja samalla laitettu myös nykyiset opiskelijat/koululaiset itse kokeilemaan, miltä tuntuu tulla vieraaseen paikkaan, yrittää ymmärtää vierasta kieltä ja selvittää jokapäiväisestä elämästä.

Kalevi Häyry muistutti kaikkia kunnioituksesta toista kohtaan. Toista voi kunnioittaa mm. siten, että ottaa selvää hänen kulttuuristaan sekä opettelee hänen kieltään eikä niin että toisen vain täytyisi opetella ”minun omiani”.

Bengt Bron muisteli Jaakkimalaisten sijoittumisesta ja heidän vastaanottamistaan. Lars Hyötyoja kertoi opistossa kirjoitetusta kirjasta ”Karelerna i Petalax, 1940 – talet” (Karjalaiset Petolahdessa 1940 luvulla). Teokseen on dokumentoitu tietoja evakoista tuolloin Petolahdesta.

Totta vai tarua

Historialliset romaanit ottavat osaa yhteiskunnalliseen keskusteluun ja voivat myös nostaa keskusteluun asioita, joista ei muuten puhuttaisi. Teokset nostavat esiin kysymyksen, onko meillä mahdollisuutta saada tietoa menneisyydestä ja jos on, niin miten? Entä miten on historiallisen totuuden laita: mikä on totta, mikä muunneltua totuutta ja mitä on unohdettu pois? Vai syntyykö näin kiinnostus oikean tiedon hankintaan sekä omien juurien etsintään ja löytämiseen?

Raija Rapo
raija@lumivaara.fi

Eila Wägar os. Sipponen lähti kaksivuotiaana evakkoon Hiitolasta v. 1944. Kuva Kari Rapo.

Juhannuskuva Karjalasta v. 1934 Ukon ja Mummon luona, mummo-Beata ja ukko-Juhana keskellä. Vas. on poika Olli vaimonsa Maijan kanssa. Maijan sylissä on Eila (nyk. Mäkinen), tyttäret Ida ja Lyyti, poika Johannes ja vaimonsa Laina. He ovat Aili Finnin vanhemmat. Poika Jaakko ja vaimonsa Helmi. He ovat minun vanhempiani. Heidän sylissään ovat veljeni, kaksospojat Paavo ja Pentti. Kahta edessä olevaa nuorempaa en tunnista.

Kirjoittaja 3-vuotiaana siihen aikaan, kun olimme tulleet Seinäjoelta Pöytyälle. Kuva on otettu väliaikaisen asuntomme ”kummitustalo” Anttilan talon päädyssä.

Kurkijoen Rovastin, Juhana (Juho) Kiiskin, pojantytär muistelee

Kurkijokelaisessa 13.1.2012, serkkuni Aili Finni, Johanneksen tytär, kirjoitti isoisämme, eli ukkomme Juhana Kiiskin elämän vaiheista.

Minulla, Salme Jaakon tyttärellä, on ollut suuri etuoikeus, onni ja lahja elämäältä, saada asua ja olla lapsuudessa viiden vuoden ajan isoisä Ukko Juhanan kanssa ja lähellä. Minulle on kerrottu, että synnyin tähän maailmaan yöllä klo 1.00 Ukon veisatessa virsiä. Ilman muuta hänen äänensä on ensimmäinen kuulemani ääni.

Kerron päivittäisestä elämästä, läsnäolosta, ”Kurkijoen Rovastin” sekä kirjoittajan, isoisän, Ukko Juhana Kiiskin seurassa, muistikuvieni mukaan.

Sisareni on minua kahdeksan vuotta vanhempi ja veljeni ovat minua kymmenen vuotta vanhempia, heillä on muistissa sota ja kokemukset ja vaikeudet eri tavalla kuin minulla. Minä en tiedä sodan vaikeuksista mitään, muuten kuin mitä olen kuullut kerrottavan ja lukenut. Olin muutaman kuukauden ikäinen lähtiesämme evakkoon Kurkijoel-

ta. Olin pahan pohjimmainen, perheen lellikki.

Ensimmäiset muistikuvani ovat Seinäjoelta, olimme siellä evakkoina. Olin kolmevuotias kun lähdimme Seinäjoelta Pöytyälle. Minä ja nähtävästi muutkin meidän lapset, matkustimme Ukon ja Mummon kanssa. Majoituiimme väliaikaisesti Anttilaan, paikkakunnan kuulusaan ”kummitustaloon”.

Siellä asusti kaksi muutakin siirtolaisperhettä. Meidät majoitettiin suureen saliin, koska meidän perheemme oli suuri. Sa-

lissa oli muurattu iso liesi ja leivinuuni, siitä saimme lämmintä, ja siinä keitettiin ruuat ja lämmitettiin vedet. Isäni Jaakko alkoi rakentaa taloa joen toiselle puolelle, sieltä olimme saaneet maata.

Katselin Ukon kirjoittamista hiljaa

Aamuisin olivat naiset ja muut aikuiset navetta- ja ulkotoissa, vanhemmat lapset menivät kouluun. Minä jäin Ukko Juhanan kanssa kahdestaan tupaan. Ukko kirjoitti ”saarnakirjojaan”, joista Aili mainitsi niitä olleen kaiken kaikkiaan 48 kpl, ja joista olemme löytäneet vain 10 kpl. Nämä 10 kpl ovat nyt Kurkijokimuseossa Loimaalla.

Ukko kirjoitti saarnoja tuleviin hartaus- ja muihin tilaisuuksiin, joihin häntä oli pyydetty puhujaksi. Saarnakirjat eli vihkot, olivat kaikki samankokoisia, kovakantisia. En koskaan ole saanut tietää, mistä hän sai hankittua kirjoitustarvikkeita siihen aikaan. Hän kirjoitti joko lyijykynällä tai kosmoskynällä. Hän käytti harmaata pyyhekumia. Hänellä oli sujuva, hyvä käsiala.

Hän istui salin suuren, jyrkevän pirttipöydän äärellä. Se oli hänen kirjoituspaikkansa Anttilassa.

Yletyin juuri ja juuri pöydän reunalle niin, että sain leukani pöydän päälle. Pöydällä oli pyyhekumin purua, minusta se haisi niin

hyvältä, joskus otin sitä sala suuhuni.

Minun piti olla hiljaa ja nättisti, isoisä keskittyi kirjoittamaan.

Ikkunat olivat ”hikiset” ja ikkunapuiden reunoissa oli jotain möhnää, mitä vingutelin sormillani ikkunalasia vasten katsellessani lintuja ulkona puissa. Isä oli kielittänyt, että ikkunoita ei saa vinguttaa, sitten oman kodin ikkunoita saa vinguttaa.

Eräänä aamuna katselin sopivan tilaisuuden ja kiipesin pöydälle niin, että yletyin pyyhekumiin. Nappasin sen ja purin siitä palasen. Huomattuaan tapauksen, ukko suuttui, otti ehkä vyön, ja uhkasi antaa selkäsauvan. Olihan pyyhekumi varmaan kallis siihen aikaan ja hankalasti saatavissakin. Aloin itkeä äänekkäästi, suorastaan räkyä. Äiti navetasta kiirehti sisälle kysymään, että mikä täällä on hätänä. Moitti ukkoa, kun oli uhanut niin pientä lasta selkäsauvalla ja pelasti minut. Pyysimme Ukon kanssa toisiltamme anteeksi, minä äidin käskystä.

Vielä tänä päivänäkin harmaat pyyhekumit tuoksuvat minusta niin ihanilta, en ole niitä kuitenkaan koskaan sen jälkeen maistanut tai syönyt niitä.

Tämä on ensimmäinen, vahvasti muistiini jäänyt tapaus isoisästäni Kurkijoen Rovastista, ukko Juhana.

Mukana Ukon puuhissa

Kuinka he jaksoivatkaan täällä uusissa, oudoissa oloissa, jouduttuaan jättämään kotinsa Karjalassa! Sitä ei voi lakata ihmettelemästä. Kuinka jaksoikaan Ukko Juhana kirjoittaa saarnoja! Hänellä oli vahva usko Jumalaan, siitä hän ja vaimonsa Beata-mummo saivat voimia.

Elämä jatkui odotellessamme uuden kodin valmistumista. Kuljin Ukon seurassa ja perässä, hänellä

oli kaikenlaista mielenkiintoista puuhaa.

Esimerkiksi se, kun hän oli laittanut sellaisen viljojen itävyyskokeilun. Oli irrottanut maasta ruohoisen palan ja kylvänyt sen alle eri viljojen jyviä itämään. Kurkistimme palan alle silloin tällöin. Ukko tarkisti, mitkä jyvät olivat parhaiten itäneet ja ymmärtämykseni mukaan niitä parhaita jyviä kylvettiin peltoon.

Siitä samasta kohdasta, joen rannalta, huusimme isää ja muita rakennuksella olevia miehiä syömään ruokakunnille. Mummo Beata tuli ilmoittamaan, milloin ruoka oli valmista, ja yhdessä porukalla kutsuimme ruokailijoita. Minun annettiin ensin yksin huutaa ja jos isä kuuli kutsun ja vastasi, että: ”Tullaan”, oli se aikamoinen saavutus ja siitä sain kehumisia. Jos oli huono ilma ja kuuluvuus huono, huusimme kuorossa ruokailukutsun.

Ruoka oli yksinkertaista, läskisoussia ja perunoita useimmiten ja kokkelipiimää, josta erikoisesti pidin. Oli puolukkasurvosta ja suolasieniä. Ukko keräsi puolukat ja sienet, niitä oli isot saavit täynnä. Sienistä hänelle kelpasivat karvalaukut, haapa- ja muut rouskut. Naiset paistoivat piirakoita, lanttu- sekä kalakukkoja, huttuu ja mämmii kypsytettiin uunissa. Ruisleipää leivottiin, ja Ukko Juhana kuulemani mukaan seurasi tarkasti ja antoi ohjeita taikinan alustamisessa. Ja pulleltoja leivottiin, jos vain oli jauhoja, saatiin lämmintä pullaa ja maitoa.

Nyt nykypäivänä edellä mainitut ruuat olisivat todella herkullisia.

Pihalla oli omena- ja luumupuita. Niistä ei saanut yhtään ottaa, vain pudonneita ja osaksi jo ruskeiksi muuttuneita sai ottaa. Joskus äiti pyysi isännältä omenoita, saimme ehkä muutaman viipaleen kerrallaan.

4 rippilasta uuden kotimme, Morjesmäen vieraskamarissa, siskoni Saini, serkkuni Aili ja kaksosveljekset Pentti ja Paavo sekä Beata-mummo.

Lauloin hevosille lastenvirren iltaisin

Oma koti valmistui. Paikka nimettiin Morjesmäeksi. Tämä nimi siksi, että paikalliset asukkaat tervehtivät toisiaan: Morjes! Meille se oli uusi sana ja hymy huulillaan isä keksi tämän nimen.

Ukko ja Mummo saivat oman kammarin.

Uudessa kodissa pidettiin hartautstilaisuuksia. Erääseen tilaisuuteen haettiin Pöytyän papit ja kanttori hevoskyydillä. Istuivat kirkkoreessä, vällyjen alla. Naiset olivat tehneet tarjotut, täytekekut, pullat ym. Ukon saarnakaveri ”Kurkijoen Kappalainen” Matti Kyytinen asui lähistöllä parin kilometrin päässä. Ukko oli kirjeenvaihdossa pappien kanssa, kirjeistä on joitakin tallella.

Ukon terveys alkoi huonontua, vaikka en minä osannut sitä ajatella.

Oli tapana, että Ukko ja minä kävimme illalla tallissa tarkastamassa, että hevosilla on kaikki hyvin. Lauloimme hevosille hyvän yön toivotukseksi virren. Sain valita kahdesta lastenvirrestä, kumman laulamme. Virret olivat: Ystävä sä lapsien ja Mä silmät luon ylös taivaaseen. Useimmiten valitsin jälkimmäisen, pidin siitä enemmän ja Ukko sanoi, että osaan sen paremmin. Hän opetti minua laulussa, jos lauloin väärin, piti minun aloittaa alusta. Häpesin, jos olin laulanut väärin ja painoin pääni alas.

Pitkä päivä

Mummo oli Ukon kanssa kammarissa. Tuvassa lei-

jui synkkyys, kaikki olivat totisia, jännittyneitä. Mummo tuli kamarista, en muista hänen sanojaan, mutta käsitin, että nyt oli jotakin tapahtunut. Ukko oli päässyt Taivaan kotiin. Kokoonnuimme kaikki kamariin. Ketkä osasivat ja pystyivät, lauloivat virren Sun haltuus rakas Isäni.

Istuin pinnatuolilla, tärisin kauttaaltaan. Se tuoli on vieläkin jäljellä, olen välttänyt istumista siinä. Itkin, itkin, itkin... ulkona rappusilla, katselin pilvien liikkumista. Siellä ukko on. Olin kyynelistä mekkoani myöten märkä. Äiti tuli taas hätään ja selitti, että kaikki ihmiset kuolevat. Kauan sitä mietin tyhjää nieleskellen, taisi olla yksi vaihe kasvu-kipuja.

Ukko Juhana, Mummo Beata, isä Jaakko ja äiti Helmi lepäävät Pöytyän hautausmaalla. Hautakivessä on teksti: Taivaassa koti ihana on.

Niin kuin Aili kirjoituksessaan mainitsi, meillä oli ainutlaatuinen isoisä.

Mummo opetti iltarukouksessa myös kiittämään, ei ainoastaan pyytämään. Lopetimme iltarukouksen sanoihin: Kiitos kaikesta, rakas Jumala.

Tämä kirjoitus on kirjoitettu, kuten viisivuotias pikkutyttö eleli elämänsä alkutaivalta ja olisi näin kirjoittanut, jos olisi osannut. Viiden vuoden ajasta, alkaen omasta syntymästään päättyen isoisän kuolemaan.

Salme

Jaakon tytär o.s. Kiiski

Kurkijoki kirjallisuudessa

Kansantaruja Laatokan luoteisraannikolta

Meteliläiset ja lappalaiset

Laatokan rantamailla kerrotaan yleisesti, että näiden seutujen alkuausukkaat olivat olleet tavattoman suuria ihmisiä (meteliläisiä, munkkilaisia, ym.), jotka lappalaisien ja suomalaisten tullessa siirtyivät pois maasta.

Useassa paikassa kuulin kerrottavan tuon tunnetun tarinan jättiläistytöstä ja kyntäjästä, kuinka nimittäin "meteliläis-tyttö" löydettyään hevosella kyntävän miehen kantoi nämä esiliinassaan isällensä näytettäväksi ja kuinka isä tästä peljästyneenä käski tytön viedä ne paikoilleen ja samalla lausui: nyt meidän täytyy lähteä pois ja jättää maa tulijoille.

Sangen moneen paikkaan, etenkin Kurkijoen pitäjässä, liittyy kansantarun mukaan muistoja näistä meteliläisistä. Niin ovat Korpisaaren, Otsalahden, Lapinlahden, Harvin, Kumolan ja Miklinsaloilla olevat metsästyneet viljelysmaat meteliläisten entisiä työaloja, maasta nousseet suurennäköiset ihmisluut meteliläisten luita, metsästä löydetty rautakalut meteliläisten atranvaarvoja, jne. Meteliläisten tekemiksi sanotaan myös useat kivivallit ja "juornakkeet", joita Laatokan saarissa ja rannoilla on sangen paljon.

"Lappalaiset lie olleet

tääl' Jaakkimassa meiän iellä, vaan ne olivat ristimätömiä, vaikk' sammaa sukkuu", kertoi eräs Jaakkiman ukko, ja samanlaista arvelua kuulin muuallakin.

Möntsälässä (Sortavalan saaristossa) arveltiin, että lappalaiset ja vepsäläiset olivat asuneet siellä ennen suomalaisia, Lapin nimi on sangen monella paikalla. Omituinen on esimerkiksi seuraava nimisarja: noin puoli peninkulmaa Kurkijoen kirkolta on Pohin kylän maalla pieni Lapinsuo. Sen toisessa päässä on Lapinsuomäki ja toisessa taas Louhimäki, Impimäki, Revonlouhet ja Ruotsinmäki. Louhimäen vieressä on Louhenalusniitty ja Lapinsuon reunassa on lähekkäin kaksi kalliota, joita nimitetään pieni ja suuri Lapinlinna. Kurkijoella on Lapinlahden kylä. Lapinsaaria on ainakin kaksi, toinen Kurkijoen, toinen Sortavalan pitäjässä. Lapinlinnoja on paitsi äsken mainittuja yksi Korpsaaresa Kurkijoella, toinen Harvin kylässä Jaakkimassa, kolmas Möntsälässä ja neljäs Lapinsaaressa, molemmat Sortavalan pitäjässä. Useimmista mainitaan, että niissä on lappalaisia asunut, ja on niissä jäännöksiä kivivalleista vielä näkyvissä. Paitsi edellä mainittuja vallituksia on Laatokan luoteisilla rantamailla muitakin jäännöksiä kivivarustuksista eli panoksista, vaikka niitä

ei nimenomaan linnoiksi kutsuta. Niin sanotaan Kurkijoen Riekkalan riu-talla meren rannalla olevan laveita "kivijuornakkeita", joita kansa sanoo meteliläisten tekemiksi.

Riekkalan ja Tulolansaarien välisellä selällä on pieni Lieritsaari ja vähän suurempi Hiiretsaari, joiden kalli-oilla on pitkiä vaan matalia, rannansuuntaisia kiviaitoja. Hiiretsaaren kiviaita, joka ympäröi melkein koko saaren (kumminkin kymmenkunnan sylen kaukaisuudessa rannasta), on noin virstan pituinen. Kiviaidan vieressä sisäpuolella on siellä täällä raunioita nyrkinkokoisia kiviä. Kansantaru kertoo, että meteliläiset keskinäisissä sodissaan viskelivät kiviä virstojen päähän toisesta saaresta toiseen ja kyykistyivät kivivallien taakse, kun toisesta saaresta viskattiin.

Tervun Veijalassa sanottiin olleen kirkkomaa. "Siitä on löydetty metelinuskoisen luita".

Oletko lukiessasi löytänyt yllättäen mainintoja Kurkijoesta tai Hiitolasta? Romaanissa, runokirjassa tai missä tahansa kirjallisessa tuotoksessa, joka ei ole tehty varsinaiseksi Kurkijoen tai Hiitolan esittelyteokseksi. Kirjoita lukukokemuksestasi!

Marja Leena Virtasen Kirjeitä kiven alle Tiiliskivi-palkintoehdokkaana

Virtasen toinen romaani Kirjeitä kiven alle, on ehdolla Tiilikivi-palkinnon saajaksi.

Tiiliskivi on Tampereen yliopiston kirjallisuudenopiskelijoiden jakama kirjallisuuspalkinto. Palkinnon ideana on nostaa vuosittain esiin laadukkaita, mutta valtamediassa vähälle huomiolle jääneitä kotimaisia kaunokirjallisia teoksia.

Tiiliskivi-palkinto on jaettu vuodesta 2001. Voittaja julkistetaan 12. helmikuuta 2012 Tampereen kulttuuritalo Telakalla järjestettävällä Tiiliskivi-klubilla.

Vuoden 2011 Tiiliskivi-finalistit:
Janica Brander: Lihakuu (Otava)
Jermu Koskinen: Niin kauas kuin vyötä riittää (Helsinki-kirjat)
Riikka Palander: Sininen punainen (Sanasato)
Juha Siro: Linnun Muotokuva (Like)
Tero Tähtinen: Katmandun unet (Savukeidas)
Marja Leena Virtanen: Kirjeitä kiven alle (Tammi)

Virtasen romaani sai tunnustusta myös kirjablokkaajien oman Finlandia-palkinnon

Morjesmäen rappusilla n. 1949-50. Muistelimme siskoni kanssa, että joku naapurin poika oli saanut kameran ja kävi kuvaamassa naapureita. Siskoni kertoi, että isä oli ollut kaivoa kaivamassa ja tullut sieltä ylös kuvaan kuraisine saappaineen. Kuvassa on siskoni Saini ja minä, veljeni Paavo ja mummo. Ukko oli vielä tähän aikaan elossa, mutta oli ehkä sairas, hän makaili enimmäkseen vuoteessa.

Meteliläis-tarinoita Kurkijoelta

Sattumalta törmäsin nettissä kirjaan ”Kansantaruja Laatokan luoteisraannikolta”, kirjoittanut Theodor Schvindt v. 1879-83. Kirjassa on muistiinpantuna ”jännittäviä” kansantarinoita, joista useimmat ovat Kurkijoelta, paljon myös Jaakkimasta. Seuraavassa on katkelma meteliläisistä, jotka olivat pelottavia taruolentoja, milloin jättiläisiä, milloin jopa ”vennäinuskoisia” yms. Kirjaan on kirjattu runsaasti myös sotaisia kertomuksia mm. ”tapelutantereista”, tyyliin ”Ruotsi tuli, poltti talot” jne, todennäköisesti tarkoittaen vuosien 1580-1611 sotia, jolloin ruotsalaiset (ml. ko. tarinoiden ”Jaakko Puntus” eli sotapäälliköt Pontus ja Jaakko de la Gardie) todellakin valloittivat Käkisalmen-Karjalan. On pakko tunnustaa, että en ole aiemmin kuullut meteliläisistä mitään. Mistähän tuo ”meteli”-sanakin oikein juontuu? Jollakin varmaan on kerrottavana lisää ko. tarinoista.

Mauri Rastas

mrastas@kotikone.fi

Ohessa osa suorana kopiona ko. kirjasta:

jaossa, teos valittiin kuudenneksi.

Kirjeitä kiven alle kuljettaa lukijaansa sukupolvien matkassa Karjalasta uusille

asuinpaikoille. Romaanin näkijänä toimii puolivuotias Karjalassa kuollut tyttö-vauva.

JATKOSOTA

Hiitolan suunnan taistelut jatkosodan hyökkäysvaiheessa

– 15. Divisioonan hyökkäys Simpeleeltä
Kilpolan saareen 31.7. - 23.8.1941

Osa 1.

Tausta

Tietokirjailija, majuri evp Antti Pekola oli saapunut 15.11.2011 Hiitolan Pitäjäläseuran tarinailtaan kertomaan Satakunnassa perustetun Jalkaväkirykmentti 15:n (JR 15) taisteluista jatkosodan alussa v. 1941. Oheinen artikkeli perustuu Antti Pekolan esitelmään sekä häneltä saatua kirjalliseen aineistoon, joka oli otsikoitu ”Jalkaväkirykmentti 15:n tie Satakunnasta Kilpolan saareen 1941”. Tämän lisäksi lähdeaineistona on käytetty 15.divisioonan perinnetoimikunnan julkaisemaa teosta ”15.Divisioonan jatkosodassa”. Tässä esityksessä tarkastellaan koko 15.D:n taistelua eikä siinä ole mahdollista tarkastella JR 15:n taisteluista yhtä yksityiskohtaisesti kuin Antti Pekolan esitelmässä.

Tämän artikkelin kirjoittajalle aihe on läheinen, sillä äitini on syntynyt ja elänyt lapsuutensa 15.D:n hyökkäysalueella, suurelta osin JR 15:n hyökkäysalueella, samoin kuin monet, vielä elossa olevat sukulaiset ja sitäkin useammat jo edenneet suvun jäsenet. Meille monelle ovat useat

hyökkäysreitit paikannimet ja maisemat tuttuja useilta ”kotiseutumakoilta”. Aihe on läheinen myös siksi, että appeni serkku, III/JR 15:n komppanian päällikkö ltn Toivo Kivelä, kaatui 13.8.1941 iltapäivällä Tiuralla vihollisen tarkkaampujan Hiitolan kunnalliskodista ampumasta luodista. Näinkin voivat sukujen historiat kietoutua yhteen.

Joukkojen perustaminen

Rykmentin esikunta ja I pataljoona perustettiin Porissa, II pataljoona Harjavallassa sekä III pataljoona, I ja II pataljoonan kranaatinheitinjoukkueet, kranaatinheitinkomppania ja tykkikomppania Noormarkussa.

Rykmentin komentajana toimi eversti Eino Virkki ja siihen kuului yhteensä 3618 miestä. Ratsu- ja vetohevosia oli yhteensä 415 ja ajoneuvoja 373. Perustamisen jälkeen rykmentti siirrettiin 24.- 25.6.1941 kuudella junalla Salpa-linjalle Särkisalmelle. Keskityssiirron jälkeen rykmentti siirtyi koulutukseen Simpeleelle.

Rykmentti kuului eversti Niilo Hersalon komen-

tamaan 15. divisioonaan (15.D), johon kuuluivat lisäksi Pohjois-Satakunnassa (Parkano-Kankaanpää-Ikaalinen-Virrat) perustettu jalkaväkirykmentti 57 komentajanaan eversti Yrjö Valkama sekä eteläsatakuntalainen jalkaväkirykmentti 36 komentajanaan everstiluutnantti Hannes Raikala. 15.divisioona kuului kenraalimajuri Taavetti Laatikaisen komentamaan II armeijakuntaan (II AK), jonka muita yhtymiä olivat 2.D ja 18.D.

Sotatoimien alkuvaihe

II AK:n hyökkäys alkoi 31.7.1941. 15.D:n tehtävänä oli suorittaa läpimurtohyökkäys Hiitolan suuntaan sekä lyötyään Kokkolanjoen koillispuolella olevan vihollisen, jatkaa hyökkäystään etelään.

Ensimmäisenä tavoitteena oli Huiskunniemen – Karjalan työlaitoksen – Syrjäkosken tasa. Hyökkäys käynnistyi vain 18 minuuttia kestäneellä tulivalmistelulla klo 12.12, minkä päätyttyä hyökkäävät joukot lähtivät liikkeelle klo 12.30.

Hyökkäyksen alkaessa JR 15:n ensimmäinen pataljoona (I P) oli divisioonan

reservinä. JR 15:n hyökkäys eteni aluksi suunnitellusti, mutta vähitellen hyökkäys tyrehtyi vihollisen kovaan vastarintaan hyvin varustetuissa asemissa. Vihollisen miinoitteet hidastivat hyökkääjän liikettä ja aiheuttivat huomattavia tappioita. Vihollisellahan oli ollut runsas vuosi aikaa rakentaa puolustusasemiaan. Oman tykistön tuli ei myöskään ollut aivan tarkkaa, mikä vähensi sen tehoa.

Rykmentti sai käskyn uudistaa hyökkäyksensä 1.8. klo 6.00 alkaen. Tulivalmistelussa tykistö ampui edelleen lyhyttä, mikä aiheutti haavoittumisia myös omista joukoista.

Rykmentti ei päässyt päivän aikana etenemään ja sai divisioonan komentajalta käskyn siirtyä puolustukseen. Tähän mennessä tappiot olivat 25 kaatunutta ja 152 haavoittunutta. Lisäksi kolme miestä oli kadonnut. 15.D:n joukoista ei

myöskään JR 36:n hyökkäys edennyt toivotulla tavalla. Vain JR 57:n hyökkäys oli menestynyt ja se oli saanut aikaan kilometrin levyisen aukon Änkilänsalossa ja Pajarin kylän välisellä alueella. Saavutetun menestyksen hyödyntämiseksi alisti II AK 15.D:lle JR 49:n (pl. I pataljoona). Alistetun rykmentin tehtävänä oli 2.8 aloitettavalla hyökkäyksellä lyödä kohtaamansa vihollisen tavoitteena Karjalan työlaitos. Divisioonan reservinä ollut II/JR 15 alistettiin 1.8. JR 57:lle ja se sai käskyn hyökätä yhdessä III/JR 57:n kanssa Syrjäkosken ja Karjalan työlaitoksen väliselle tielle. Hyökkäys eteni ja Änkilänsalossa olleen vihollisen saartaminen pääsi käyntiin.

2.8. alkoi vihollisen puolustus viimein murtua. JR 36 aloitti osillaan 2.8. Pajarin kylän valtaamisen ja löi vetäytyvän vihollisen 3.8. aamulla. JR 36 sai

avattua vihollisen ryhmittymään kaksi kilometriä leveän aukon ja rykmentin joukot pääsivät etenemään Huiskunniemen länsipuoliseen maastoon. Menestys aiheutti muutoksia 15.D:n joukkojen käyttöön. Tästä aiheutui myös muutos JR 15:n ryhmittymis- ja joukkojen käyttösuunnitelmassa. I/JR 15 siirrettiin panopistetuuntaan ja rintamavastuu Kokkolanjoen koillispuolella jäi yksin III/JR 15:sta.

3.8. iltaan mennessä oli 15.D. saanut levennettyä murtoaukon jo 4 km:n levyiseksi ja pystyi työntämään joukkojaan jo syvälle vihollisen ryhmittymään. Samalla kuitenkin huoltoyhteydet pitenivät ja huolto vaikeutui siihen soveltuvan tiestön puuttuessa.

Joukkojen huolto oli suurelta osin pioneerijoukkojen rakentamien kenttäteiden varassa. Samat ongelmat vaikeuttivat tykistön tuliasemasiirtoja. Vaikeuksista huolimatta divisioonan komentaja käski joukkojaan jatkamaan hyökkäystä Hiitolan valtaamiseksi.

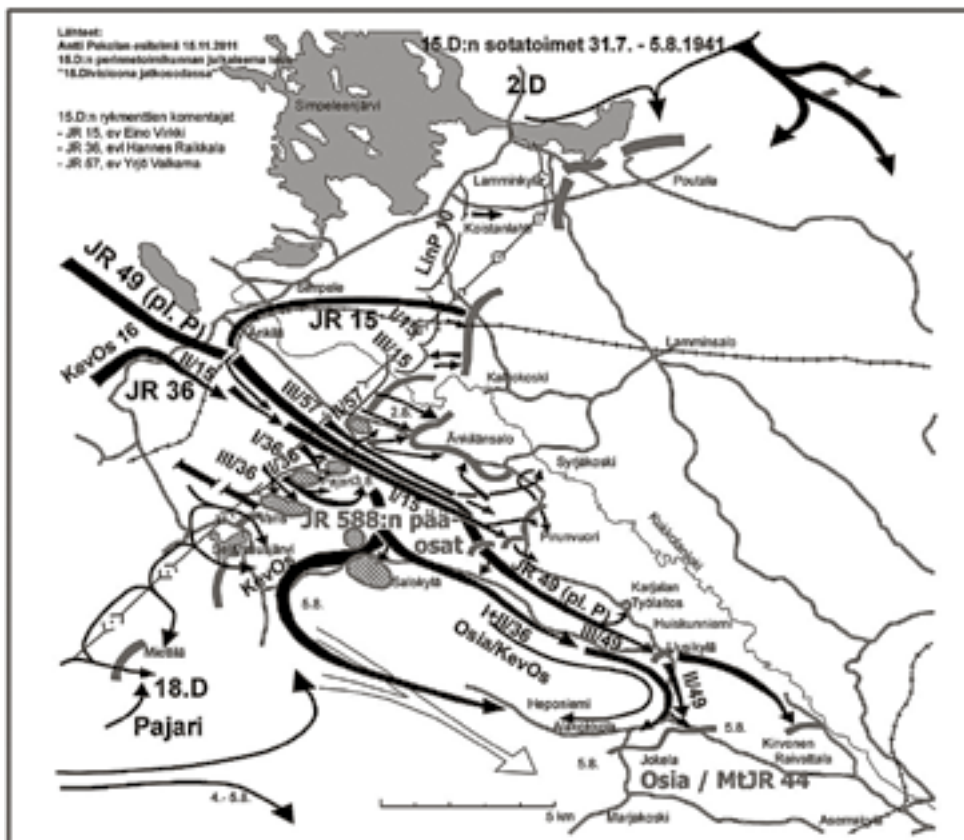
Painopistesuunnassa etenivät JR 36 ja JR 49, mutta vihollisen puolustus tiivistyi joukkojen lähestyessä Alakokkolan ja Kilpolan salomaita. Neuvostojoukot toivat vahvistukseksi myös NKVD:n moottoroidun rykmentin, jotta suomalaisjoukkojen eteneminen Hiitolan Asemakylään olisi saatu estettyä. Hyökkäyksen ollessa vaarassa pysähtyä antoi II AK:n komentaja 5.8. käskyn 10.D:lle hyökätä 15.D:n oikealla puolella kohti Marjakoskea, jonka se saavutti 6.8. aamupäivän aikana.

Huiskunniemen taistelumaasto. Kuva: Hiitolan historia, s. 377.

Tiurulan lahtea Pirunvuorelta kuvattuna 1935.

Karttapäirroksestä selviää 15.D:n hyökkäyksen eteneminen 31.7. - 5.8.1941. Alkuvaiheessa vihollinen pystyi merkittävästi hidastamaan hyökkäyksen etenemistä. Hyökkäysalueen vasemmalle sivustalle jäi Änkilänsaloon vihollisen voimakas tukikohta. Oikealla sivustalla eteneminen pääsi alkuvaikeuksien jälkeen käyntiin. 5.8. mennessä oli vallattu Raivattalan koillispuolinen alue.

JR 49:n vasemmalla puolella ei hyökkäys edennyt, sillä vihollinen teki edelleen tiukkaa vastarintaa Pirunvuoreksi nimetyllä mäkialueella. Omien joukkojen toimintaa helpotti lähempänä Moskovan rauhajan rajaa sijainneen Pajarin kylän valtaaminen. Myös muutamat muut sitkeästi puolustautuneet vihollispesäkkeet hidastivat suomalaisjoukkojen etenemistä. Sotavankikuulusteluissa oli selvinnyt, että Pirunvuoren maastoon oli ryhmittynyt puolustukseen vihollisen JR 588:n komentoporras. Tästä Pirunvuori sai toisenkin ”lempinimen”, ”Rykmentinkukkula”.

Divisioonan komentaja ev Hersalo antoi käskyn valata Pirunvuori. Hyökkäys aloitettiin suuntaamalla JR 15:n ensimmäinen pataljoona vihollisryhmittymyksen oikeaan sivustaan. Hyökkäys kuitenkin tyrehtyi vihollisen kovaan vastustukseen ja huoltovaikeuksiin. Tämän jälkeen vihollisasemia yritettiin pehmittää epäsuoralla tulella ja pioneerien kasapanoksilla ja hyökkäys pääsi hetkeksi jatkumaan, mutta tyrehtyi uudelleen.

Vihollinen uhkasi saarostuksella pataljoonan vasenta sivustaa, jolloin rykmentin komentaja suuntasi reservinään olleen jääkärikomppanian vastaiskuun luoteen-pohjoisen kautta, minkä jälkeen aloitti hyökkäyksen uudelleen rykmentin yhteyteen palannut II P/ JR 15. II P:n hyökkäys eteni aluksi hyvin, mutta hidastui vähitellen vihollisen kovan vastustuksen vuoksi. Kukkula oli maastollisilta ominaisuuksiltaan edullinen puolustustaisteluun ja sen lisäksi hyvin linnoitettu.

Liikkeen pysähtyessä pataljoonan komentaja pyrki omalla esimerkillään luomaan joukkoonsa hyökkäyshenkeä, mutta menetti monen muun urhean upseerin tavoin henkensä vihollistulessa. II P joutui keskeyttämään hyökkäyksensä perääntymään edullisempaan maastoon. Tämän jälkeen vihollista pidettiin jatkuvasti tykistön tulen alaisena ja panssarintorjuntatykit ryhmitettiin aivan oman ryhmittymyksen etuosaan. Hyökkääjän voima vaikutti vähitellen puolustajaan ja saatujen sotavankien kuulustelussa selvisi, että puolustavan joukon päällystö oli paennut taisteluasemista.

Hyökkäys saatiin uudelleen liikkeelle ja sitkeästi puolustautuneen vihollisen viimeisetkin pesäkkeet saatiin tuhottua 5.8. iltaan mennessä. Pirunvuoren / Rykmentinkukkulan taisteluissa menetettiin 71 miestä kaatuneina ja 145 haavoittuneina. Sotasaaლიna saatiin jonkin verran aseita, ammuksia, ajoneuvoja ja muuta kalustoa sekä mm. 85 hevosta. Vankeja saatiin 25 ja kaatuneiksi todettiin n. 150 vihollissotilasta.

Pirunvuoren valtauksen jälkeen 15.D jatkoi hyökkäystään kohti Hiitolaa. Divisioonan komentajan käskyn

mukaan JR 15:n tehtävänä oli edetä Hiitolan Asemakylän luoteispuolella sijainneeseen Huiskunniemeen. 15.D:n omat voimat eivät kuitenkaan riittäneet yksin tavoitteen saavuttamiseen. Tästä syystä armeijakunnan komentaja antoi 5.-6.8. välisenä yönä 15.D:n oikealla puolella hyökkäävälle 10.D:lle käskyn estää vihollisen pääsy Hiitolasta etelään ja ottamaan haltuunsa strategisesti tärkeät Hiitolanjärven ja Laatokan väliset kapeikot.

15.D:n taistelusuunnitelman mukaan yhtymän päähyökkäys suunnattiin Kokkolanjoen koillispuoliselle alueelle, jonne suunnattiin JR 15 ja JR 57. Divisioonan oikealla sivustalla JR 36 ja JR 49 jatkoivat Alasjärven pohjoispuolitse hyökkäystään kohti Hiitolan asemaa. Oikean sivustan hyökkäys JR 36:n vastuualueella eteni aluksi hitaasti ja myös sen pohjoispuolella hyökkäävä JR 49 kohtasi voimakkaan vihollisen. JR 36:n hyökkäyssuunnassa vihollisen asema kävi 9.8. mennessä vaikeaksi, mutta sen oli kuitenkin jatkettava jyrkkää torjuntataistelua voittaakseen aikaa vetäytymiselle Laatokalle ja sitä kautta laivakuljetuksin suomalaisjoukkojen ulottumattomiin.

Samalla kun 15.D:n oikea sivustan joukot ja sen oikealla sivustalla hyökännyt 10.D olivat edenneet lähemmäs Hiitolan asemaa ja Laatokan rantaa, oli vasen sivusta jäänyt jälkeen. Änkilänsalossa piti saarrettu vihollinen pitkään puoliaan, mutta selustayhteyksien katkeamisen pelko pakotti vihollisen 5.8. aloittamaan murtautumisen ulos saarrostusrenkaasta. Samoin Änkilänsalon koillispuolella sijaitsevan Koitsansalon alueelle ryhmittynyt vihollinen aloitti vetäytymisen itään Kokkolanjoen koillispuolelle. 15.D:n vasemman siiven joukoille tuli kiire jatkaa hyökkäystä nopeasti, jotta vihollinen ei olisi päässyt irtautumaan suunnitelmallisesti ja ilman suurempia tappioita. Divisioonan vasemmanpuoleisimpana joukkona hyökkäsi JR 57 kohti Elisenvaaraan johtavaa Karjalan rataa ja edelleen Kurkijoen kirkonkylän – Otsanlahden aluetta. JR 57:n eteläpuolella satakuntalaisten JR 15 ylitti Kokkolanjoen 7.8.aamulla Karjalan työlaitoksen alueella. 15.D:n vasemman sivustan hyökkäystaistelut liittyivät II AK:n taisteluajatuksen katkaista vihollisen yhteydet pohjoiseen. Kun samalla vihollisen yhteydet myös etelään katkaistiin, jäisivät Hiitolan alueella olevat vihollisen joukot saarroksiin. Tiedustelutietojen perusteella oli saatu selville, että vihollinen suunnitteli joukkojensa ja niiden kaluston evakuointia laivakuljetuksin Kilpolan saaresta, joka tarjosi alueen parhaat lastausmahdollisuudet.

Raimo Hannukainen
evl evp

Sienilihapörykät ja sienipiirakka ovat

Vuoden karjalainen ruoka ja leivonnainen

Karjalan Liiton naistoimikunta on valinnut vuoden ruoaksi ja leivonnaiseksi sienilihapörykät ja sienipiirakan.

Karjalaiset ovat käyttäneet sienä ruoanvalmistuksessa kautta aikojen. Karjalan Liiton naistoimikunnan puheenjohtaja Aira Viitaniemen mukaan perinteisiä sieniruokareseptejä voi muokata nykypäivään sopiviksi. Sekä pörykät että piirakka voidaan helposti valmistaa uunissa isollekin vierasjoukolle.

Sienilihapörykät

400 g jauhelihaa
1½ dl vettä tai kermaa
1 dl korppujauhoja
1 muna
1 sipuli kuutioina
mustapippuria
2½ dl suolasienikuutioita
Paistamiseen rasvaa

Ryöppää suolasienet ja kuutioi ne. Freesaa sipuli ja sienikuutioita pannulla. Sekoita normaalisti jauhelihataikina ja lisää sieni-sipuliseos. Paista pörykät pannulla

tai uunissa. Taikanasta voi tehdä myös murekkeen tai pihvit.

Sienipiirakka

Pohjataikina:
100 g voita
2½ dl vehnä jauhoja
1 tl leivinjauhetta
½ dl kermamaitoa

Täyte:
5 dl suolasienikuutioita
1 dl sipulikuutioita
½ dl purjorenkaita
3 dl kermaa
3 kpl kananmunia
suolaa
mustapippurirouhetta
150 g juustoraastetta

Sekoita taikinan kaikki ainekset keskenään ja taputtele vuokaan leivinpaperin päälle. Ryöppää suolasienet ja paloitle kuutioiksi. Freesaa sieni- ja sipulikuutioita paistinpannulla. Laita ne ja purjorenkaat taikinan päälle tasaisesti. Levitä juustoraaste sienien päälle ja viimeiseksi kerma-muna-seos. Paista uunissa n. 175 asteessa 35 minuuttia.

Vielä ehdit tilata ALHON KYLÄKIRJAN

Oheisella lomakkeella voi tehdä ennakkotilauksen edulliseen omakustannushintaan. Ennakkotilauksen voit tehdä puhelimella, kirjeellä tai sähköpostilla alla mainituille.

Lisätiedustelut ja tilauslomakkeen palautus 3.2.2012 mennessä:

Lauri Pölkki,
Merenneidontie 21 C 6,
02320 Espoo
Puh: 0400-514 545.
Sp: lauri.polkki@kolumbus.fi
tai
Ahti Kurri,
Ukonkivenpolku 2 A 1,
01610 Vantaa
Puh: 050-373 9369.
Sp: ahti.kurri@elisanet.fi

Ennakkotilaus

Koska vielä varmistumaton kirjan hinta saattaa vaihtua päätökseesi, on alla kolme vaihtoehtoa. Merkitse montako kirjaa haluat tilata siihen kohtaan (vain yhteen), minkä olet valmis enintään kirjasta maksamaan. Ennakkotilaushinta tulee vastaamaan valitun kirjapainon tarjouksen perusteella määriteltyä omakustannushintaa, jossa ovat mukana vain kirjan tekijöiden suoranaiset materiaalikulut, taittokustannukset ja kirjan painatuskustannukset. Postituskustannukset lisätään tarvittaessa.

Kirjaa tulee jonkin verran myyntiin myös niiden toimesta, jotka ottavat niitä varastoon, mutta kalliimpaan hintaan. Sama koskee myöhempiä lisäpainoksia, jos sellaiseen on oleellista tarvetta.

Huomaathan, että kirja on myös oiva ratkaisu lahjaksi tai tuliaiseksi sukulaiselle tai kurkijokelaiselle tuttavalle!

Tilaan Alhon kyläkirjaa _____ kpl,
jos kirjan hinta on yli 20 mutta alle 25 €/kpl.

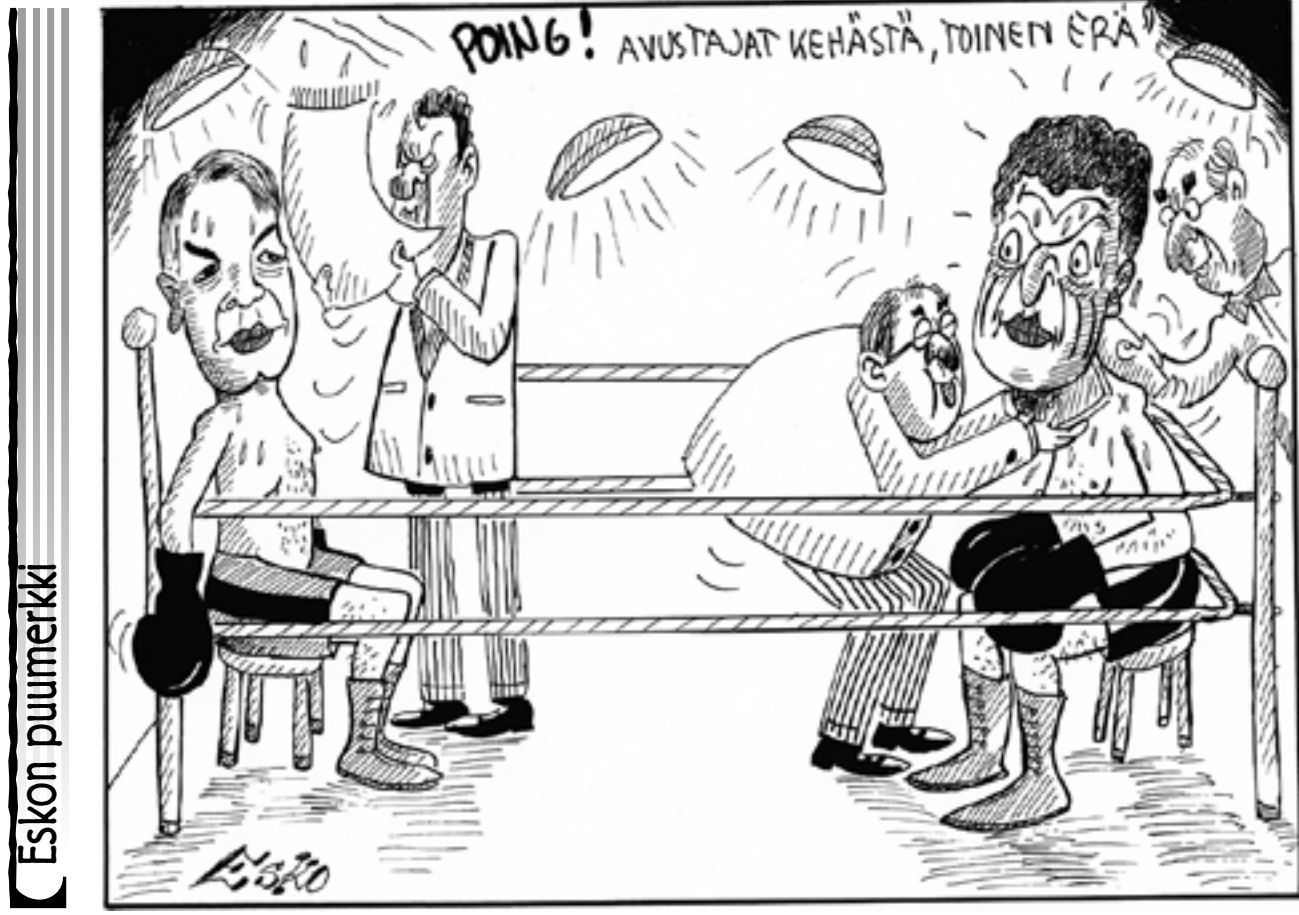
Tilaan Alhon kyläkirjaa _____ kpl,
jos kirjan hinta on yli 25 mutta alle 30 €/kpl.

Nimi _____

Kirjan toimitusosoite _____

Puhelin _____

Sähköposti _____

Mikä merkki?

Merkin aikoinaan omistanut Maria Viljanen (s. 1912) oli käynyt mm. Jaakkiman kristillisen opiston. Liittyykö merkki siihen vain aivan johonkin muuhun.

Renkaiden sisällä ovat isot kirjaimet: J S V A

Renkainen yläkaarien välissä ovat kirjaimet: M t k h Jos tiedät merkistä jotakin, soita tietosi toimitukseen, p. 050-5213336

TULE PITÄJÄJUHLAKAHVILLE

tiistaina 14.2. klo 12-13

Kurkijokelaisen toimitukseen, Koulukuja 7, Loimaa ja kertomaan ideasi tämän vuoden Pitäjäjuhlien

- ohjelmaksi
- ohjelmansuorittajaksi
- järjestelyiksi
- tai muihin asioihin

Voit myös ilmoittautua talkoolaiseksi.

Tervetulotoivotuksin Pitäjäjuh latoimikunta

Asianajajia

ASIANAJAJA on asianajajaluetteloon hyväksytty lakimies, jolla on säädetty kokemus ja taito. Asianajajan toimintaa valvovat Asianajajaliitto ja oikeuskansleri. Asianajotoimistot hoitavat myös maksuttomia oikeudenkäyntejä ja oikeusturva-asioita.

Asianajotoimisto HEIKKI RANTANEN

Varatuomari
Julkinen kaupanvähvistaja
Kauppakatu 9-11 B, Loimaa
p. (02) 762 2888, fax 762 2313
heikki.rantanen@kolumbus.fi

Asianajotoimisto JARI HEIKMAN OY

asianajaja, varatuomari
Jari Heikman
varatuomari
Rickard Grönqvist
Turuntie 8-14, II krs. Loimaa
Puh. (02) 762 4400, fax 763 1301
jari.heikman@aatsto.inet.fi
www.heikman.com

Murteella

Vastaukset

1. Suuttua perin pohjin
2. Kuiskata
3. Oven haka
4. Etevä / älykäs
5. Pyytää
6. Tottelematon
7. Moittia
8. Ampiainen
9. Peuhata
10. Puutöissä Talitta

MUSIIKKIVÄEN PALVELUPAIKKA LOIMAAN MUSIIKKI

Puh. (02) 7622 950
Oikokatu 3, Loimaa
Avoinna:
ma suljettu, ti-pe 12-17, la 10-14

Kurkijokelaisen, hiitolaisen ja karjalaisen hengen vaali.

Tilaa nyt Kurkijokelainen, kaksi kertaa kuukaudessa ilmestyvä pitäjälehti!
Vuosikerta vain 44 eur. Tilattuna n. 1,80 eur/kpl.

Tilaan Kurkijokelaisen

☐ Itselleni ☐ Lahjaksi

Lehden saaja

Nimi: _____

Lähiosoite: _____

Postinro ja -toimip.: _____

Lahjatilauksen maksaja:

Nimi: _____

Lähiosoite: _____

Postinro ja -toimip.: _____

Pvm. _____

Allekirjoitus: _____

Palauta kuponki kirjekuoressa osoitteella:
Kurkijokelainen, Koulukuja 7, 32200 LOIMAA
tai tee tilaus sähköpostiosoitteessamme:
toimitus@kurkijoki.fi tai kurkijokelainen1@gmail.com

Sanomalehti Kurkijokelainen

LUKIJAMATKAT 2012

I Kiviniemi-Kurkijoki

to-su 24.-27.5.

teemana: sotahistoria, oppaana evl evp Aimo Kiukas, - aiheina mm. Äyräpään, Kiviniemen ja Taipaleen taistelut, Käkisalmen valtaus, taistelut Kurkijoen suunnassa, Elisenvaaran pommitus, Viipurin menetys

Alustava matkaohjelma:

torstai: Loimaa-Helsinki-Rajahovi- Viipuri, yöpyminen Kiviniemessä
perjantai: Kiviniemi-Käkisalmi- Kurkijoki
lauantai: kiertojelu Kurkijoella
sunnuntai: Kurkijoki-Viipuri-Vaalimaa-Helsinki-Loimaa
Majoitus: 1. yö Kiviniemessä, 2 yötä Kurkijoen kirkonkylässä
Lopotissa "Mihailin hotellissa" 2-4 hengen huoneissa ja tarvittaessa kotimajoituksessa
Ruokailut: Hinta sisältää aamiaiset ja yhden lämpimän ruoan / päivä, paitsi sunnuntaina.
Muuta: Hinta sisältää opastukset ja mahdolliset pääsymaksut.

350 € sisältäen matkaohjelman ja ruokailut + tarvittaessa ryhmäviisumi **63 €**

II Valamon luostari-Kurkijoki

ke-su 6.-10.6.

Alustava matkaohjelma:

keskiviikko: Loimaa-Helsinki-Värtsilä-Sortavala, yöpyminen Valamossa
torstai: Valamon luostari- Kurkijoki
perjantai: kiertojelu Kurkijoella
lauantai: kotiseutumatkoiden päivä
sunnuntai: Kurkijoki-Viipuri
Majoitus: 1 yö Valamossa, 2 yötä Kurkijoen kirkonkylässä
Lopotissa "Mihailin hotellissa" 2-4 hengen huoneissa ja tarvittaessa kotimajoituksessa
Ruokailut: Hinta sisältää aamiaiset ja yhden lämpimän ruoan / päivä, paitsi sunnuntaina.
Muuta: Hinta sisältää opastukset ja mahdolliset pääsymaksut

450 € sisältäen matkaohjelman ja ruokailut + tarvittaessa ryhmäviisumi **64 €**

III Kurkijoki

to-su 16.-19.8.

Alustava matkaohjelma:

torstai: Loimaa-Helsinki-Rajahovi-Viipuri-Käkisalmi-Kurkijoki
perjantai: kiertojelu Kurkijoella
lauantai: kotiseutumatkoiden päivä
sunnuntai: Kurkijoki-Käkisalmi-Viipuri-Helsinki-Loimaa
Majoitus: Kurkijoen kirkonkylässä Lopotissa "Mihailin hotellissa" 2-4 hengen huoneissa ja tarvittaessa kotimajoituksessa
Ruokailut: Hinta sisältää aamiaiset ja yhden lämpimän ruoan / päivä, paitsi sunnuntaina.
Muuta: Hinta sisältää opastukset ja mahdolliset pääsymaksut

290 € sisältäen matkaohjelman ja ruokailut + tarvittaessa ryhmäviisumi **63 €**

Viisuminhankintaa varten pitää täyttää viisuminanomuskaavake ja liittää mukaan 1 kpl passikuvia sekä kopio voimassaolevan passin kuvavivusta.
Passin tulee olla voimassa vähintään 6 kk matkan jälkeen.

Viisuminanomuskaavakkeen voi tilata toimituksesta puhelimitse tai poimia mm. Neva Toursin sivuilta: www.turunnevatours.fi

Ilmoittautumiset KURKIJOKELAISEN TOIMITUKSEEN, matka I 23.3.mennessä, matka II 10.4. mennessä, matka III 12.6. mennessä.

Ilmoittautumisia otetaan vastaan tiistaisin ja torstaisin klo 9-14, puh., **050-521 3336**

Ilmoittautuneille postitetaan tarkempi matkaohjelma ennen matkan alkua.

Muutokset alustavaan ohjelmaan mahdollisia.

Vastuullinen
matkanjärjestäjä:

Turun NEVA TOURS OY

